

ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК

WWW.UNILIB.RS

Издази два пут сваког месеца у свескама од три и више табака. Цена је: за Србију 12 дин., а за Црну Гору, Бугарску, Босну, Херцеговину, Аустро-Угарску, Румунију и Турску 15 динара на годину.

ПРЕТПЛАТА СЕ ШАЉЕ

Управи

КР. СРП. ДРЖАВ. ШТАМПАРИЈЕ

А РУКОПИСИ УРЕДНИШТВУ.

XVII. СВЕСКА

У Београду 15. Септембра 1887

ГОДИНА VIII

У К А З И

Његово Величанство Краљ, на предлог Министра просвете и црквених послова, благоволео је превисоким указом својим од 21. Августа ов. год. поставити:

Светомира Николајевића, бившег професора Велике школе, — садашњег председника општине београдске, — за професора Велике школе, по молби.

У име Његовог Величанства Краља Србије Милана Првог, Министарски Савет, по највишем овлашћењу Његовог Величанства Краља, од 24. Јула ов. год., на предлог министра просвете и црквених послова, поставио је:

за професора нишке гимназије, **Јосифа Подградског**, професора лесковачке ниже гимназије; и

за професора зајечарске гимназије, **Милорада Петровића**, професора смедеревске ниже гимназије; обојицу по потреби службе.

У име Његовог Величанства Краља Србије Милана Првог, Министарски Савет, по највишем овлашћењу Његовог Величанства Краља, од 24. Јула ов. год., на предлог министра просвете и црквених послова, поставио је:

за суплента зајечарске гимназије, **Спиру Калика**, предавача нишке гимназије.

Постављења и премештаји наставника средњих школа

Актом министра просвете и црквених послова

Постављени су:

у II. БЕОГРАДСКОЈ ГИМНАЗИЈИ:

г. **Петар Ј. Петровић**, свршени философ историјско-филолошког одсека наше Велике Школе, за предавача. ПБр. 9629.

г. **Светозар Миловановић**, свршени философ природно-математичког одсека наше Велике Школе, за предавача. ПБр. 3726.

У ЗАЈЕЧАРСКОЈ ГИМНАЗИЈИ:

г. **Петар С. Павловић**, свршени философ природно-математичког одсека наше Велике Школе, за предавача. ПБр. 9.703.

г. **Др. Милан Савић**, бивши професор новосадске гимназије, за предавача. ПБр. 10.602.

У ПАРАЋИНСКОЈ НИЖОЈ ГИМНАЗИЈИ :

г. *Бошко Савић*, проф. кандидат, за предавача. ПБр. 9.707.

У СМЕДЕРЕВ. НИЖОЈ ГИМНАЗИЈИ :

г. *Божидар Вучковић*, свршени философ историјско-филолошког одсека наше Велике Школе, за предавача. ПБр. 9.702.

У ПИРОТСКОЈ НИЖОЈ ГИМНАЗИЈИ ;

г. *Др. Александар Зега*, проф. кандидат, за предавача. ПБр. 1.995.

У ЛЕСКОВАЧКОЈ НИЖОЈ ГИМНАЗИЈИ :

г. *Светислав Коларовић*, проф. кандидат, за предавача. ПБр. 9.705.

У НИШКОЈ ГИМНАЗИЈИ :

г. *Игуман Теофило*, за вероучитеља нишке гимназије и нишке учитељске школе. ПБр. 10.800.

У БЕОГРАДСКОЈ РЕАЛЦИ :

г. *Борислав Тодоровић*, професор београдске учитељске школе, за хонорарног предавача Хемије. ПБр. 10.797.

У ВИШОЈ ЖЕНСКОЈ ШКОЛИ :

г. *Јован Докић*, професор I. београдске гимназије, за хонорарног предавача Зоологије и Минералологије. ПБр. 10.798.

Премештени су :

г. *Драгутин К. Антић*, предавач великоградшке ниже гимназије, по потреби,

за предавача лесковачке ниже гимназије. ПБр. 10.838.

г. *Милан Јевтић*, предавач науке хришћанске у нишкој гимназији, по потреби, за предавача зајечарске гимназије. ПБр. 10.801.

г. *Јован Јаворац*, предавач парафинске ниже гимназије, по молби, за предавача великоградшке н. гимназије. ПБр. 10.857.

г. *Ђорђе Рокнић*, предавач алексиначке ниже гимназије, по потреби, за предавача гимназијске реалке у Књажевцу. ПБр. 10.889.

г. *Војислав Н. Вуловић*, хонорарни предавач пиротске ниже гимназије, по молби, за предавача свилајиначке ниже гимназије. ПБр. 10.860.

г. *Михаило Борисављевић*, учитељ III. класе цртања и лепог писања у београдској нишкој гимназији, за учитеља III. класе цртања у Вишој женској школи, по потреби службе. ПБр. 9849.

г. *Димитрије Андрејевић*, учитељ цртања у Вишој женској школи, за учитеља цртања и лепог писања у београдској нишкој гимназији, по потреби службе.

г. *Сретен Пашић*, предавач београдске реалке, по потреби, за предавача у I. београдској гимназији.

г. *Бохумил Слобода*, учитељ IV. класе нотног певања и музике у лесковачкој нишкој гимназији, по молби, за учитеља IV. класе истих вештина у нишкој гимназији. ПБр. 9446.

Постављења и разрешења од дужности наставника средњих школа

Актом министра просвете и црквених послова

г. *Живојин П. Симић*, професор учитељске школе у Београду, разрешен је актом ПБр. 9852 од дужности хонорарног предавача српског језика у Вишој женској школи.

г. *Петар Ђорђевић*, професор I. београдске гимназије, постављен је, актом ПБр. 10120. за хонорарног предавача српског језика у Вишој женској школи.

г. *Димитрије Танасковић*, вероучитељ крагујевачке гимназије, разрешен је од дужности, по молби. ПБр. 10061.

г. *Никола Стевановић*, војни свештеник у Крагујевцу, постављен је актом ПБр. 10322. за вероучитеља крагујевачке гимназије.

г. *Милун Стојадиновић*, ђакон цркве

крушевачке, постављен је актом ПБр. 10198. за вероучитеља крушевачке ниже гимназије.

г. *Ђорђе Стевановић*, бивши срески начелник, актом ПБр. 9803. постављен је за учит. немачког језика I. кл. у ужичк. реалци.

г. *Стеван Величковић*, вероучитељ зајечарске гимназије разрешен је актом ПБр. 10.799 од вероучитељске дужности.

Постављења и премештаји наставника основних школа

Актом министра просвете и црквених послова

г-ђица *Ангелина Адамовићева*, учитељица II. разреда основне женске школе палилулске, у Београду, за учитељицу I. разреда основне женске школе крушевачке, по потреби службе. ПБр. 9198.

г. *Димитрије Јовановић*, учитељ I. одељења I. разреда основне мушке школе, на Западном Врачару, за учитеља I. одељења II. разреда основне школе у Алексинцу, по потреби службе. ПБр. 9128.

г. *Димитрије Путниковић*, учитељ II. одељења I. разреда основне мушке школе Западно-врачарске, по потреби, за учитеља I. одељења III. разреда мушке школе на Теразијама у Београду. ПБр. 9112.

г. *Ђура Животић*, приврмени учитељ IV. р. мушке школе палилулске у Београду, по потреби, за привременог учитеља IV. р. мушке школе у Крупњу, округа подринског. ПБр. 9197.

г. *Јован Боларић*, учитељ II. одељења I и II. разр. осн. мушке школе теразијске у Београду, по потреби, за учитеља II. одељења III. разреда, при истој школи. ПБр. 9110.

г-ђица *Јелена Трифуновићева*, учитељица IV. разреда основне женске школе теразијске, по потреби, за учитељицу III. разреда, при истој школи. ПБр. 9109.

г-ђа *Милева Никетићка*, учитељица II. разреда, основне женске Западно-врачарске школе, по потреби, за учитељицу I. одељења

II. разреда основне мушке школе у Нишу. ПБр. 9351.

г-ђа *Марија Радовановићка*, учитељица II. разреда основне женске школе теразијске, по потреби, за учитељицу II. разреда осн. мушке школе у Ђурији. ПБр. 9350.

г-ђица *Катарина Никетићева*, учитељица II. разреда основне женске школе на Сави, по потреби, за учитељицу II. разреда женске школе код Саборне цркве, у Београду. ПБр. 9105.

г. *Милан Убавкић*, учитељ III. разреда основне мушке школе Западно-врачарске, по потреби, за учитеља IV. разреда основне мушке школе у Великом Градишту, округа пожаревачког. ПБр. 9187.

г. *Марко Антоновић*, учитељ I. и II. разреда основне мушке школе на Јалији, по потреби, за учитеља II. одељења, II. разреда основне школе у Ваљеву. ПБр. 9135.

г-ђица *Милева Михаиловићева*, учитељица IV. разреда основне женске школе код Саборне Цркве, по потреби, за учитељицу III. разреда женске школе дорђолске. ПБр. 9349.

г-ђица *Милева Јовановићева*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе на Источном Врачару, по потреби, за учитељицу III. и IV. разреда женске школе у Палилули. ПБр. 9106.

г-ђа *Милева Николићка*, учитељица II. разреда основне мушке школе на Сави, по потреби, за учитељицу I. одељења I. разр. мушке школе на Теразијама. ПБр. 9107.

г-ђица *Милица Првуловићева*, учитељица II. одељења III. разреда основне мушке школе теразијске, по потреби, за учитељицу II. одељења мушке школе на Западном Врачару. ПБр. 9111.

г. *Никола Р. Поповић*, учитељ III. разреда основне школе дорђолске, по потреби, за учитеља IV. разреда при истој школи. ПБр. 9631.

г-ђица *Персида Сретеновићева*, учитељица III. разреда основне женске школе теразијске, по потреби, за учитељицу II. разреда, при истој школи. ПБр. 9108.

г. *Петар Никетић*, учитељ IV. разреда, основне мушке школе Западно-врачарске, по потреби, за учитеља III. одељења IV. разреда мушке школе у Нишу. ПБр. 9381.

г-ђица *Полексија Илићева*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе палилудске, по молби, за учитељицу II. разреда женске школе на Сави. ПБр. 7541.

г. *Сава Танасковић*, учитељ I. одељења II. разреда мушке школе на Западном Врачару, по потреби, за учитеља I. и II. разреда основне школе аранђеловачке, у округу крагујевачком. ПБр. 9127.

г-ђица *Савка Радичевићева*, учитељица III. разреда женске школе дорђолске, по потреби, за учитељицу II. разреда мушке школе на Сави. ПБр. 9378.

г-ђица *Цвета Брзакова*, учитељица II. разреда женске школе код Саборне Цркве, по потреби, за учитељицу IV. разреда при истој школи. ПБр. 9379.

г. *Филип Видаковић*, учитељ IV. разреда школе дорђолске, по потреби, за учитеља IV. разреда основне школе палилудске ПБр. 9632.

г-ђа *Софија Динићка*, учитељица II. разреда основне женске школе параћинске,

округ Ђупријски, за учитељицу I. одељења I. разреда основне школе у Селевцу по потреби. ПБр. 9323.

г-ђа *Љубица Гаталовићка*, учитељица I. разреда основне женске школе свилајначке, округ Ђупријски, по потреби, за учитељицу I. разреда основне школе у Великој Крсни. ПБр. 9318.

г-ђица *Анка Достанићева*, привремена учитељица I. одељења I. разреда основне мушке школе свилајначке, округ Ђупријски, по потреби, за привремену учитељицу I. разреда основне школе у Петци, округ пожаревачки. ПБр. 8421.

г-ђица *Анка Поповићева*, учитељица II. одељења I. разреда основне мушке школе параћинске у округу Ђупријском, по потреби, за учитељицу основне школе у Војлову, окр. пожаревачки. ПБр. 9234.

г-ђица *Марија Симићева*, привремена учитељица I. одељења III. разреда основне мушке школе параћинске, округ Ђупријски, по потреби, за привремену учитељицу I. и II. разреда основне мушке школе на Убу, округ ваљевски. ПБр. 9320.

г-ђица *Софија Поповићева*, заступница учитеља I. одељења I. разреда осн. мушке школе параћинске, округ Ђупријски, по потреби за учитељицу основне школе у Сикирици, истог округа. ПБр. 9322.

г-ђица *Катарина Тотичева*, привремена учитељица основне школе Доњо-мутничке, Ђупријски округ, по потреби, за привремену учитељицу основне школе црквеначке, истог округа. ПБр. 7872.

г. *Вучета Гаталовић*, учитељ IV. разреда основне мушке школе у Свилајинцу, округ Ђупријски, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Великој Крсни, округ смедеревски. ПБр. 9319.

г. *Сава Тасић*, заступник учитеља осн. школе деспотовачке, округ Ђупријски, по потреби, за заступника учитеља осн. школе у Чиноглавцима, округ пиротски. ПБр. 4892.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBS.BS

г. *Јован Биволаревић*, учитељ основне школе у Војци, округ ђупријски, по потреби, за учитеља основне школе предејанске, округа врањског. ПБр. 8889.

г. *Светислав Пошовић*, учитељ IV. разреда основне мушке школе параћинске, округ ђупријски, по потреби за учитеља I. разреда основне школе у Великом Поновићу, истог округа. ПБр. 9324.

г-ђа *Јелисавета Жерићка*, учитељица, I. и II. разреда основне женске школе у Ђуприји, по потреби за учитељицу III. разреда мушке школе у Ђуприји. ПБр. 9321.

г-ђица *Даринка Веселићева*, учитељица II. одељења II. разреда основне мушке школе свилајиначке, округ ђупријски, по потреби, за учитељицу I. одељења I. разреда при истој школи. ПБр. 7750.

г-ђица *Анка Кара-Јовановићева*, учитељица I. одељења III. разреда основне мушке школе параћинске, округ ђупријски, по потреби, за учитељицу I. одељења I. разреда при истој школи, ПБр. 9715.

г. *Светозар Јаношевић*, учитељ III. разреда основне мушке школе ђупријске, по потреби, за учитеља IV. разреда при истој школи. ПБр. 9710.

г. *Душан Клајић*, учитељ осн. школе гложанске, округ ђупријски, по потреби, за учитеља основне школе у Грљингу, округ црноречки. ПБр. 9064.

г. *Аксентије Марковић*, заступник учитеља основне школе у Бељајци, округ ђупријски, по молби, за заступника учитеља, осн. школе деспотовачке, исти округ. ПБр. 8882.

г-ђица *Христина Трифуновићева*, учитељица основне школе сикиричке, округ ђупријски, по молби, за учитељицу I. одељења I. разреда мушке школе параћинске, исти округ. ПБр. 7044.

г. *Јован Јовановић*, учитељ IV. разреда основне мушке школе у Ђуприји, по молби,

за учитеља IV. разреда мушке школе Западнo врачарске, у Београду. ПБр. 8347.

г-ђа *Марија Радичанинова*, учитељица I. разреда основне школе глоговачке, округ ђупријски, по молби, за учитељицу I. одељења II. разреда мушке школе у Јагодини. ПБр. 9215.

г-ђица *Даринка Јовановићева*, учитељица основне школе сењске, округ ђупријски, по молби, за учитељицу I. одељења III. разреда женске школе у Нишу. ПБр. 7867.

г-ђа *Лепосава Красићка*, учитељица III. разреда основне женске школе свилајиначке, округ ђупријски, по молби, за учитељицу I. одељења IV. разреда женске школе у Нишу. ПБр. 6365.

г-ђица *Босилка Нинићева*, учитељица I. разреда основне мушке школе у Ђуприји, по молби, за учитељицу I. одељења I. разреда мушке школе пожаревачке. ПБр. 7572.

г. *Петар Црнчевић*, учитељ осн. школе дубничке, округ ђупријски, по молби, за учитеља II. одељења I. разреда мушке школе, у Шапцу. ПБр. 7525.

г. *Коста Јовичић*, учитељ II. разреда основне школе ариљске, ужички округ, по потреби, за учитеља основне школе заблањске, округ чачански. ПБр. 9233.

г. *Михаило Јовичић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе ариљске, окр. ужички, по потреби, за учитеља основне школе слатинске, округ чачански. ПБр. 9315.

г. *Милан Стојковић*, учитељ II. одељења II. разреда осн. мушке школе ужичке, по потреби, за учитеља IV. разреда мушке осн. школе параћинске, у ђупријском округу. ПБр. 6688.

г. *Глигорије Јовановић*, учитељ II. одељења III. разреда осн. мушке школе ужичке, по потреби, за учитеља основне школе у Косјерићу, округ ужички. ПБр. 9232.

г. *Богосав Тодоровић*, учитељ I. одељења II. разреда, основне мушке школе ужичке,

WWW.UNIBS.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

по потреби, за учитеља II. III и IV. разреда основне школе у Миланци, истог округа. ПБр. 9313.

г-ђа *Лепосава Стојковићка*, учитељица IV. разреда основне женске школе ужичке, по потреби, за учитељицу II. разр. основне женске школе у Параћину. ПБр. 9316.

г-ђа *Катарина Благојевићка*, учитељица II. разреда основне женске школе ужичке, по потреби, за учитељицу IV. разреда при истој школи. ПБр. 9314.

г. *Андрија Јевтовић*, привремени учитељ основне школе косјерићке, у округу ужичком, по потреби, за привременог учитеља основне школе недељичке, у округу подринском. ПБр. 9066.

г. *Риста Арашовић*, учитељ III. и IV. разреда основне мушке школе ивањичке, окр. ужичког, по потреби, за учитеља осн. школе павличке, у округу чачанском. ПБр. 9317.

г. *Владислав Кузмановић*, учитељ осн. школе у Рогачици, округа ужичког, по молби, за учитеља III. и IV. разреда школе бајинобаштанске, у истом округу. ПБр. 7943.

г. *Живојин Милојевић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе бајинобаштанске, округа ужичког, по молби, за учитеља III. и IV. разреда школе богатићке, у округу шабачком. ПБр. 8824.

г-ђа *Неранца Милојевићка*, учитељица I. и II. разреда основне школе бајинобаштанске, округа ужичког, по молби, за учитељицу I. и II. разреда школе богатићке, у округу шабачком. ПБр. 9129.

г-ђица *Савка Железовска*, учитељица I. одељења III. разреда, основне мушке школе у Ужицу, по молби, за учитељицу IV. разреда женске школе теразијске у Београду. ПБр. 7700.

г. *Јеврем Чакаревић*, учитељ I. разр. основне мушке школе ивањичке, окр. ужичког, по молби, за учитеља II. одељења II. разреда мушке школе ужичке. ПБр. 7397.

г. *Јован Јеремић*, учитељ сјечоречки, у округу ужичком, по молби, за учитеља I. одељења II. разреда мушке школе ужичке. ПБр. 7785.

г. *Гвозден Јовановић*, учитељ II. III. и IV. разреда основне школе у Миланци, округа ужичког, по молби, за учитеља основне школе сјечоречке, у истом округу. ПБр. 7646.

г. *Павле Беловуковић*, учитељ школе засавичке, округа шабачког, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда осн. школе Доњокрчинске у округу јагодинском. ПБр. 9068.

г-ђа *Драга Пешићка*, учитељица узвећска, округа шабачког, по потреби, за учитељицу основне школе у Милутовцу, округа јагодинског. ПБр. 9069.

г-ђа *Јелка Милосављевићка*, учитељица I. и II. разреда школе богатићке, у округу шабачком, по потреби, за учитељицу основне школе у Петковици, истога окр., ПБр. 8888.

г. *Милан Павловић*, учитељ школе у Дубљу, округа шабачког, по потреби, за учитеља школе бачевачке, у округу ужичком. ПБр. 9116.

г. *Милан Коњевић*, учитељ V. разреда основне мушке школе шабачке, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе у Ковиљачи, округа подринског. ПБр. 9020.

г. *Јован Берич*, учитељ III. и IV. разреда основне школе богатићке, по потреби, за учитеља II. разреда у Царини, округа подринског. ПБр. 9355.

г. *Јован Цолић*, учитељ школе охридске, округа шабачког, по потреби, за учитеља основне школе, у Забрежу, округа ваљевског. ПБр. 9223.

г. *Панга Вуловић*, привремени учитељ школе штитарске, округа шабачког; по потреби, за привременог учитеља основне школе у Скели, округа ваљевског. ПБр. 9306.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

г. *Милан Бошњак*, учитељ II. одељења, I. разреда основне мушке школе у Шапцу, за учитеља основне школе у Засавици, окр. шабачког. ПБр. 9211.

г. *Михајло Милојевић*, учитељ I. и II. разреда основне школе лешњичке, округа шабачког, по молби, за учитеља осн. школе на Охриду, истог округа. ПБр. 7704.

г. *Сава Јовановић*, учитељ школе слепчевићске у округу шабачком, по молби, за учитеља основне школе у Табановићу, истог округа. ПБр. 7471.

г. *Јован Влајковић*, учитељ школе у Табановићу, округа шабачког, по молби, за учитеља III. разреда мушке школе на Сави, у Београду. ПБр. 7211.

г-ђица *Јелена Радосићева*, учитељица, I. одељења IV. разреда осн. женске школе у Шапцу, по молби, за учитељицу III. и IV. разреда основне женске школе на Источном Врачару у Београду. ПБр. 7401.

г-ђица *Зорка Рашићева*, учитељица школе метковићске, у округу шабачком, по молби, за учитељицу II. одељења I. разреда мушке школе Западно-врачарске у Београду. ПБр. 6266.

г-ђица *Даница Нешићева*, учитељица школе јаловичке, у округу шабачком, по молби, за учитељицу III. и IV. разреда основне школе у Љубовији, округа подринског. ПБр. 8517.

г. *Сима Церковић*, учитељ осн. школе у Петковици, округа шабачког, по молби, за учитеља II. одељења III. разреда мушке школе ужичке. ПБр. 9305.

г. *Милорад Терзић*, учитељ III. и IV. разреда школе лешњичке, округа шабачког, по молби, за учитеља основне школе науњске, у округу ваљевском. ПБр. 8229.

г-ђица *Милева Мутапова*, бивша учитељица основне школе ћупријске, за привремену учитељицу основне школе у Бегалици, округа београдског. ПБр. 9709.

г-ђица *Персида Јоксимовићева*, бивша учитељица, за заступницу учитеља I. разреда основне школе у Ковачевцу, округа смедеревског. ПБр. 10139.

г-ђица *Смиља Микићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу I. и II. разреда мушке школе у Вајиној Башти, окр. ужички. ПБр. 7755.

г-ђица *Вукосава Ракићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу I. разреда мушке основне школе, у Ћуприји. ПБр. 6811.

г-ђица *Јованка Жерићева*, приправница, Више женске школе, за учитељицу I. и II. разреда женске основне школе у Ћуприји. ПБр. 7452.

г. *Кузман Миловановић*, учитељ у Ковиљу, за учитеља основне школе у Дубравици, пожаревачки округ. ПБр. 7998.

г-ђица *Ангелина Видићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу II. разреда женске основне школе у Смедереву. ПБр. 7843.

г-ђица *Зорка Ристићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу основне школе у Губеревицима, окр. београдски. ПБр. 7116.

г-ђица *Јелена Петровићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу II. одељења I. разреда мушке основне школе у Пожаревцу. ПБр. 7063.

г-ђица *Стана Нешићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу I. и II. разреда основне школе у Љубовији, округ подрински. ПБр. 7601.

г. *Сретен Панић*, учитељски приправник, за привременог учитеља основне школе у Вети, округа пиротског. ПБр. 9152.

г-ђица *Персида Колаковићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу I. разреда основне женске школе палилулске, у Београду. ПБр. 7919.

г-ђица *Милева Петровићева*, приправница Више женске школе, за учитељицу II.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

одељења I. разреда основне мушке школе у Крагујевцу. ПБр. 6770.

г-ђа *Тинка Тодоровиќа*, бивша учитељица, за привремену учитељицу II. и III. разреда основне школе у Бањи, округ крагујевачки. ПБр. 9518.

г-ђица *Сара Јеротиќева*, приправница Више женске школе, за учитељицу I. и II. разреда основне школе у Новом Хану, окр. вњажевачки. ПБр. 7093.

г-ђица *Јелисавета Димиќева*, приправница Више женске школе, за учитељицу II. разреда основне женске школе у Јагодини. ПБр. 7453.

г-ђица *Лешосава Димитријевиќева*, приправница Више женске школе, за учитељицу II. разреда Западно врачарске школе у Београду. ПБр. 8136.

г-ђица *Катарина Поповиќева*, приправница Више женске школе, за учитељицу I. одељења II. разреда мушке школе Западно врачарске у Београду. ПБр. 7042.

г-ђа *Јелена Крстиќа*, учитељица осн. школе у Лебанима, округ топлички, по молби, за учитељицу I. и II. разреда женске школе у Прокупљу, истог округа. ПБр. 3383.

г-ђица *Живка Марковиќева*, заступница учитељице I. и II. разреда основне женске школе у Прокупљу, округа топличког, по потреби, за заступницу учитеља I. и II. разреда школе шапинске, у пожаревачком округу. ПБр. 9063.

г. *Светислав Марић*, привремени учитељ основне школе бошњачке, у топличком округу, по молби, за привременог учитеља основне школе у Лебанима, истог округа. ПБр. 8818.

г. *Димитрије Тасић*, учитељ основне школе мекшке, у топличком округу, по молби, за учитеља III. и IV. разреда осн. школе у Мозгову, округа алексиначког. ПБр. 8383.

г. *Милош Мимовић*, учитељ основне школе у Облачини, округ топлички, по молби,

за учитеља основне школе у Смрдљиковцу, београдског округа. ПБр. 7505.

г. *Петар Максимовић*, учитељ III. разреда основне мушке школе у Прокупљу, окр. топличког, по молби, за учитеља осн. школе у Сталаћу окр. крушевачког. ПБр. 8153.

г. *Петар Лукић*, учитељ II. одељења I. разреда основне мушке школе у Прокупљу, округа топличког, по молби, за учитеља V. разреда мушке школе петровачке, округа пожаревачког. ПБр. 9325.

г. *Витомир Николић*, учитељ основне школе у Ђакусу, округа топличког, по молби, за учитеља школе бањанске, окр. рудничког. ПБр. 7507.

г. *Коста Димитријевић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе паланачке, окр. смедеревског, по молби, за учитеља I. одељења IV. разреда мушке школе у Пожаревцу. ПБр. 9921.

г-ђица *Персида Зариќева*, учитељица I. разреда основне школе азањске, у смедеревском округу, по потреби, за учитељицу II. разреда при истој школи. ПБр. 9327.

г-ђица *Даница Јовановиќева*, која је актом од 11. овог месеца ПБр. 8098. постављена за заступницу учитеља II. разреда основне школе азањске у окр. смедеревском, по потреби, за заступницу учитеља II. разр. основне школе у Лозовику. ПБр. 10142.

г. *Јован Поповић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе у Великој Крени, округа смедеревског, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Малом Црнићу, округа пожаревачког. ПБр. 9587.

г. *Периша Бекић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе велико орашке, окр. смедеревског, по потреби, за учитеља осн. школе у Вранову, истог округа. ПБр. 9205.

г. *Арсеније Радовановић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе селевачке окр. смедеревског, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Крњеву, истог округа. ПБр. 6947.

г-ђа *Софија Драгићка*, заступница учитеља II. разреда основне мушке доње школе у Смедереву, по потреби, за заступницу учитеља у I. и II. разреду основне школе, у Ораовици, округа смедеревског. ПБр. 9332.

г-ђа *Катарина Богдановићка*, учитељица IV. разреда основне женске школе у Смедереву, по потреби, за учитељицу III. и IV. разреда основне школе у Ореовици, окр. смедеревског. ПБр. 9331.

г-ђица *Јелена Ракичићева*, учитељица I. и II. разреда основне школе у Лугавчини, округа смедеревског, по потреби, за учитељицу основне школе рамске, округ пожаревачки. ПБр. 7912.

г-ђа *Христина Поповићка*, учитељица I. и II. разреда основне школе у Великој Крени, округ смедеревски, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе у Малом Прилићу, окр. пожаревачког. ПБр. 9586.

г-ђица *Даринка Берићева*, привремена учитељица II. разреда горње основне мушке школе у Смедереву, по потреби, за привремену учитељицу основне школе костолачке, у пожаревачком округу. ПБр. 9226.

г-ђица *Јелена Мариновићева*, учитељица основне школе липске, у округу смедеревском, по потреби, за учитељицу основне школе врбовачке, истог округа. ПБр. 8133.

г-ђица *Зорка Стојковићева*, учитељица основне школе врбовачке, окр. смедеревског, по потреби, за учитељицу II. разреда основне школе голобочке, истог округа. ПБр. 7965.

г-ђа *Милица Младеновићка*, привремена учитељица I. и II. разреда основне женске школе, у Паланци, округа смедеревског, по потреби, за привремену учитељицу осн. школе у Рамаћи, округа крагујевачког. ПБр. 5092.

г-ђица *Катарина Ристићева*, учитељица II. разреда осн. женске школе смедеревске, по потреби, за учитељицу I разр. при истој школи. ПБр. 9330.

г-ђица *Персида Стефановићева*, привремена учитељица II. разреда осн. школе лозовичке, у окр. смедеревском, по потреби, за привремену учитељицу III. разреда при истој школи. ПБр. 9328.

г-ђица *Милева Антоновићева*, учитељица II. разреда основне мушке школе паланачке, округа смедеревског, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда женске школе тамошње. ПБр. 7592.

г. *Ђорђе Ђурковић*, учитељ III. разреда доње основне школе смедеревске, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда осн. школе у Великом Орашју, окр. смедеревског. ПБр. 9016.

г. *Владимир Радојевић*, учитељ II. III. и IV. разреда основне школе крњевске, окр. смедеревског, по потреби, за учитеља II. разреда, при истој школи. ПБр. 9329.

г. *Петар Божић*, привремени учитељ основне школе врановачке, у округу смедеревском, по потреби, за привременог учитеља осн. школе радиначке, у истом округу. ПБр. 9062.

г. *Сретен Арсенијевић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе сараорачке, окр. смедеревског, по молби, за учитеља III. и IV. разреда школе марковачке, у истом окр., ПБр. 9714.

г. *Михаило Изковић*, учитељ IV. разреда основне школе лозовичке, у округу смедеревском, по молби, за учитеља IV. разреда школе азањске, истог окр. ПБр. 7325.

г-ђа *Симка Изковићка*, учитељица I. разреда основне школе лозовичке, у округу смедеревском, по молби, за учитељицу III. разреда школе азањске, истог округа. ПБр. 9119.

г-ђица *Ружица Марковићева*, учитељица III. разреда основне школе лозовичке, округа смедеревског, по молби, за учитељицу у II. одељењу I. и II. разреда мушке школе теразијске, у Београду. ПБр. 7899.

г. *Аврам Стаматовић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе милошевачке у округу смедеревском, по молби, за учитеља IV. разреда мушке школе у Алексинцу. ПБр. 7506.

г-ђа *Катарина Стаматовићка*, учитељица II. разреду осн. школе милошевачке, у округу смедеревском, по молби, за учитељицу III. разреда женске школе у Алексинцу. ПБр. 9118.

г-ђица *Софија Вујићева*, учитељица осн. школе дубонске, окр. смедеревског, по молби, за учитељицу II. одељења II. разр. мушке школе у Крагујевцу. ПБр. 7644.

г-ђица *Даринка Јанковићева*, учитељица основне школе скобаљске, у округу смедеревском, по молби, за учитељицу III. разр. основне школе у Лапову, округа крагујевачког. ПБр. 7221.

г-ђица *Јелена Шубаковићева*, учитељица I. разреда основне женске школе у Смедереву, по молби, за учитељицу II. разреда основне школе тополске, у округу крагујевачком. ПБр. 8504.

г. *Милета Пошовић*, учитељ III. разр. основне школе азањске, окр. смедеревског, по молби, за учитеља основне школе јагњилске, у окр. крагујевачком. ПБр. 8402.

г. *Михаило Ризнић*, учитељ IV. разр. основне школе азањске, округ смедеревски, по молби, за учитеља III. разреда мушке школе неготинске, округ крајински. ПБр. 5427.

г-ђа *Војислава Ризнићка*, учитељица II. разреда основне школе азањске, округ смедеревски, по молби, за учитељицу I. разр. женске школе неготинске, у окр. крајинском. ПБр. 9326.

г. *Лазар Кнежевић*, учитељ осн. школе водичке, округа смедеревског, по молби, за учитеља II. разреда мушке школе неготинске, у округу крајинском. ПБр. 7821.

г. *Васа Живковић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе у Лугавчини, окр.

смедеревског, по молби, за учитеља V. разр. мушке школе у Пожаревцу. ПБр. 7125.

г. *Гавра Пешић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе марковачке, у окр. смедеревском, по молби, за учитеља II. одељења III. разреда мушке школе у Шапцу. ПБр. 7535.

г-ђица *Милка Танасковићева*, учитељица I. разр. основне мушке школе у Горњем Милановцу, округ руднички, по потреби, за учитељицу III. и IV. разреда осн. женске школе у Чачку. ПБр. 10140.

г-ђа *Василија Симићка*, учитељица I. разреда основне мушке школе у Горњем Милановцу, округа рудничког, по потреби, за учитељицу I. разреда основне школе азањске, округ смедеревски. ПБр. 9333.

г. *Вујица Ковачевић*, учитељ основне школе бањанске, окр. руднички, по потреби, за учитеља II. одељења II. разреда основне школе, у Горњем Милановцу. ПБр. 9239.

г. *Радосав Ђукшић*, учитељ осн. школе мојсињске, округа рудничког, по потреби, за учитеља основне школе бресничке, истог округа. ПБр. 9132.

г. *Тодор Миливојевић*, учитељ II. III. и IV. разреда основне школе бољковачке, округ руднички, по молби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе у Шаторњи, округ крагујевачки. ПБр. 7897.

г. *Јеротије Вујић*, учитељ осн. школе миоковачке, у округу рудничком, по молби, за учитеља основне школе у Вичи, округ чачански. ПБр. 8771.

г-ђа *Милева Милановићка*, учитељица IV. одељења I. разреда мушке школе у Нишу, по молби, за учитељицу I. разреда женске школе смедеревске. ПБр. 9969.

г-ђа *Милица Цонићева*, учитељица V. одељења I. разреда мушке школе лесковачке, по молби, за учитељицу I. одељења I. разр. мушке школе Западно-врачарске у Београду. ПБр. 8400.

г. *Мирко Лазаревић*, учитељ основне школе у Студени, по потреби, за учитеља основне школе у Малој Крени, округа смедеревског. ПБр. 8309.

г-ђа *Персида Драговићка*, учитељица I. одељења IV. разреда женске школе у Нишу, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе делиградске, округа алексиначког. ПБр. 9207.

г. *Сава Ораховац*, привремени учитељ III. одељ. IV. разр. основне школе у Нишу по потреби, за учитеља IV. раз. осн. школе белопаланачке окр. пиротског. ПБр. 9126.

г. *Сретен Драговић*, учитељ III. одељења III. разреда основне мушке школе нишке, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе делиградске, округа алексиначког. ПБр. 9240.

г-ђца *Анка Узелчева*, привремена учитељица II. III. и IV. разреда осн. школе ковиљачке, по молби, за привремену учитељицу I. разреда женске школе у Ваљеву. ПБр. 9060.

г. *Васа Љубишић*, учитељ IV. разреда мушке школе крупањске, по молби, за учитеља I. одељења III. разреда мушке школе ужичке. ПБр. 6843.

г. *Борђе Николић*, учитељ осн. школе недељичке, по молби, за учитеља осн. школе у Јаловику, округа шабачког. ПБр. 7472.

г. *Миливоје Ковачевић*, учитељ II. разреда основне школе царинске, по потреби, за учитеља основне школе у Дубљу, округа шабачког. ПБр. 9217.

г. *Петар Протић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе љубовијске, по молби, за учитеља основне школе у Чајетини, окр. ужичког. ПБр. 1759.

г. *Алекса Борђевић*, учитељ I. одељења IV. разреда мушке школе у Лесковцу, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе у Сурдулици, округа врањског. ПБр. 10171.

г. *Арсеније Шијаковић*, учитељ II. одељења IV. разреда мушке школе у Нишу, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда мушке школе у Злоту, округа прироречког. ПБр. 9235.

г-ђа *Даница Кандићка*, учитељица II. одељења II. разреда мушке школе лесковачке, по потреби, за учитељицу I. одељења I. разреда мушке школе у Прокупљу, окр. топличког. ПБр. 10137.

г-ђа *Даринка Здравковићка*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе лесковачке, по потреби, за учитељицу II. одељења I. разреда мушке школе у Прокупљу, округа топличког. ПБр. 9360.

г-ђа *Живана Павловићка*, учитељица II. одељења IV. разреда женске школе у Нишу, по потреби, за учитељицу II. разр. мушке школе белопаланачке, окр. пиротског. ПБр. 9125.

г. *Илија Илић*, учитељ I. и II. разр. осн. школе малчанске, по потреби, за учитеља основне школе у Разгојни, истог окр. ПБр. 9029.

г-ђа *Јулијана Павловићка*, учитељица I. одељења II. разр. мушке школе у Нишу, по потреби, за учитељицу I. одељења I. разр. основне школе александровачке, округа крушевачког. ПБр. 9359.

г-ђа *Јелена Живановићка*, учитељица II. одељења III. разреда женске школе у Нишу, по потреби, за учитељицу II. одељења II. разреда мушке школе пиротске. ПБр. 6361.

г. *Коста Крстић*, учитељ основне школе губеревачке, по молби, за учитеља III. разреда мушке школе у Прокупљу, окр. топличког. ПБр. 7857.

г-ђа *Љубица Миловановићка*, учитељица II. одељења I. разреда мушке школе у Нишу, по потреби, за учитељицу III. и IV. разреда женске школе у Књажевцу. ПБр. 9220.

г-ђа *Љубица Протићка*, учитељица осн. школе у Печењевцу, по потреби, за учитељицу осн. школе губеревачке, истог округа. ПБр. 9221.

г-ђца *Милева Брајковићева*, учитељица I. одељења III. разр. женске школе у Нишу, по потреби, за учитељицу женске школе у Злоту, округа црноречког. ПБр. 9218.

г. *Атанасије Борђевић*, заступник учитеља основне школе јаловикизворске, округа пиротског, по молби, за заступника учитеља у Манојлици, окр. књажевачког. ПБр. 7947.

г. *Велимир Цветковић*, учитељ основне школе бабушничке, округа пиротског, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда у Гучи, округ чачански. ПБр. 8493.

г. *Грујица Аџемовић*, учитељ основне школе у Чиниглавцима, округа пиротског, по молби, за учитеља V. разреда у Трстенику, окр. крушевачког. ПБр. 7852.

г-ђица *Даринка Јевтићева*, учитељица основне школе суковске, округа пиротског, по молби, за учитељицу III. одељења I. разр. мушке школе у Пироту. ПБр. 8103.

г-ђица *Зорка Радосављевићева*, привремена учитељица II. разреда основне школе белоаланачке, округа пиротског, по молби, за привремену учитељицу II. одељења IV. разреда женске школе у Нишу. ПБр. 7144.

г. *Димитрије Соколовић*, учитељ основне школе смрданске, окр. пиротског, по молби, за учитеља I. одељења II. разр. у Ваљеву. ПБр. 7000.

г. *Кузман Баџовић*, учитељ осн. школе бањиначке, округа пиротског, по молби, за учитеља II. одељења III. разреда мушке школе у Враћи. ПБр. 7932.

г. *Миленко Чабрић*, учитељ IV. разр. основне мушке школе пиротске, по потреби, за учитеља V. разреда при истој школи. ПБр. 9341.

г. *Новак Михаиловић*, учитељ основне школе расничке, окр. пиротског, по молби,

за учитеља II. III. и IV. разр. баточинске школе, округ крагујевачки. ПБр. 6999.

г. *Никола Велић*, учитељ II. одељења II. разреда основне мушке школе пиротске, по молби, за учитеља I. одељења III. разр. мушке школе параћинске, окр. ђупријског. ПБр. 7317.

г. *Никола Ковачевић*, учитељ станиченске школе округа пиротског, по молби, за учитеља III. разреда мушке школе у Књажевцу. ПБр. 7373.

г. *Никола Чолаковић*, учитељ основне школе суводолске, окр. пиротског, по молби, за учитеља V. разреда мушке школе у Враћи. ПБр. 7005.

г. *Никола Симоновић*, привремени учитељ X. класе основне школе у Вети, окр. пиротског, по потреби, за привременог учитеља X. класе основне школе ђакуске, окр. топличког. ПБр. 9030.

г. *Петар Михаиловић*, учитељ основне школе студенске, окр. пиротског, по молби, за учитеља у Врњцима, окр. крушевачког. ПБр. 8207.

г. *Савко Филиповић*, учитељ IV. разр. основне мушке школе белоаланачке, окр. пиротског, по молби, за учитеља II. разр. мушке школе у Чачку. ПБр. 7797.

г-ђа *Софија Петровићка*, привремена учитељица I. разреда основне мушке школе белоаланачке, округа пиротског, по молби, за привремену учитељицу III. одељења II. разреда мушке школе у Пироту. ПБр. 9830.

г. *Харитон Поповић*, привремени учитељ III. одељења I. разреда основне мушке школе у Пироту, по молби, за привременог учитеља I. одељења III. разр. мушке школе у Враћи. ПБр. 7261.

г. *Михаило Милосављевић*, учитељ I. одељења I. разреда основне школе александравачке, у окр. крушевачком, по потреби, за учитеља IV. разреда при истој школи. ПБр. 10143.

г-ђа *Јелена Костићева*, привремена учитељица III. одељења I. разреда осн. мушке школе у Крушевцу, по потреби, за привремену учитељицу II. разреда основне школе ариљске, у ужичком округу. ПБр. 9114.

г-ђица *Катарина Гавриловићева*, учитељица I. разреда основне школе медвеђске, округа крушевачког, по потреби за учитељицу I. разреда основне школе божевачке, у округу пожаревачком. ПБр. 7956.

г-ђица *Станка Кондићева*, учитељица I. разреда основне женске школе крушевачке, по потреби, за учитељицу I. разреда основне школе медвеђске, у округу крушевачком. ПБр. 9357.

г. *Вељко Мутаваџић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе ђуниске, у окр. крушевачком, по потреби, за учитеља основне школе у Сукову, округа пиротског. ПБр. 1571.

г. *Вукашин Агаџиновић*, учитељ I. одељења II. разреда основне мушке школе у Крушевцу, по потреби, за учитеља I. и II. разреда основне школе великоврбничке, у округу крушевачком. ПБр. 9358.

г. *Михаило Игрошанац*, заступник учитеља I. и II. разреда основне школе врбничке, у округу крушевачком, по потреби, за заступника учитеља основне школе у Балинцу, окууга кважевачког. ПБр. 9113.

г. *Алекса Поповић*, учитељ I. одељења I. разр. основне мушке школе крушевачке, по потреби, за учитеља основне школе у Волујаку, округа јагодинског. ПБр. 9236.

г. *Димитрије Протић*, учитељ школе у Сталаћу, округа крушевачког, по молби, за учитеља основне школе у Клењу, окр. пожаревачког. ПБр. 8275.

г. *Јосиф Петровић*, учитељ IV. разр. основне школе александровачке, окр. крушевачког, по молби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе трнавачке, у истом округу. ПБр. 8068.

г. *Василије Терзић*, учитељ осн. школе наупарске округа крушевачког, по молби, за учитеља I. одељења I. разреда мушке школе у Крушевцу. ПБр. 7315.

г. *Љубисав Јовановић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе трнавачке, окр. крушевачког, по молби, за учитеља II. одељења IV. разреда мушке школе у Крушевцу. ПБр. 7263.

г. *Стеван Живојиновић*, учитељ II. одељења IV. разреда основне школе у Крушевцу, по потреби, за учитеља основне школе наупарске, у округу крушевачком. ПБр. 9356.

г-ђица *Милица Јовановићева*, учитељица II. разреда основне мушке школе третеничке, округа крушевачког, по потреби, за учитељицу III. и IV. разреда при истој школи. ПБр. 9078.

г-ђа *Томанија Антоновићка*, учитељица V. разреда основне мушке школе третеничке у округу крушевачком, по молби, за учитељицу II. разреда при истој школи. ПБр. 8000.

г. *Спасоје Спасојевић*, учитељ I. и II. разреда основне школе у Ђунису, окр. крушевачког, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда при истој школи. ПБр. 9740.

г. *Димитрије Илић*, учитељ V. и VI. раз. основне мушке школе обреновачке окр. ваљевског, по молби, за учитеља IV. раз. 2. одељења мушке школе у Нишу. ПБр. 7350.

г. *Ђорђе Николић*, учитељ осн. школе у Јабучју, округа ваљевског, по молби, за учитеља III. разреда мушке школе дорћолске, у Београду. ПБр. 7438.

г. *Тодор Јовановић*, учитељ III. раз. осн. мушке школе у Ваљеву, по потреби, за учитеља I. раз. 2. одељ. при истој школи. ПБр. 10.168.

г. *Велимир Павловић*, учитељ I. III. и IV. раз. основне школе у Врелу, окр. ваљевског, по потреби, за учитеља I. и II. разреда при истој школи. ПБр. 9.739.

г-ђина *Софија Михаиловићева*, учитељица I. раз. осн. школе у Поточцу, окр. јагодинског, по потреби, за учитељицу, II. и III. раз. при истој школи. ПБр. 9.369.

г. *Милутин Милићевић*, привремени учитељ основне школе милутовачке, округа јагодинског, по потреби, за привременог учитеља II. III. и IV. раз. основне школе у Волковцима, округа рудничког. ПБр. 9.019.

г. *Сима Благојевић*, учитељ II. III. и IV. раз. школе јасичке, у јагодинском окр. по потреби, за учитеља основне школе у Водицама, окр. смедеревског. ПБр. 9.241.

г. *Павле Јеврић*, учитељ II. раз. 1. одељења осн. мушке школе у Јагодини, по потреби, за учитеља III. раз. осн. школе варваринске, у јагодинском окр. ПБр. 9.136.

г-ђа *Милица Петковићка*, учитељица III. раз. 1. одељења осн. мушке школе у Јагодини, по потреби, за учитељицу II. раз. 2. одељења осн. мушке школе у Алексинцу. ПБр. 9.124.

г-ђа *Милка Јоцићка*, учитељица II. раз. осн. женске школе јагодинске, по потреби, за учитељицу I. раз. осн. школе у Глоговцу, окр. ћупријски. ПБр. 9.219.

г-ђа *Фемка Јовановићка*, учитељица I. раз. 1. одељења мушке школе у Јагодини, по потреби, за учитељицу III. разреда 2. одељења мушке школе параћинске, у ћупријском округу. ПБр. 9.375.

г-ђа *Милица Бајшевићка*, заступница учитеља III. раз. основне школе варваринске, окр. јагодински, по потреби, за заступницу учитеља осн. школе у Бањи, округа чачанског. ПБр. 9.075.

г-ђа *Марија Беричка*, приврем. учитељица I. раз. осн. школе великодреновске, окр. јагодинског, по потреби, за привремену учитељицу I. раз. осн. школе у Поточцу, истог округа. ПБр. 9.345.

г. *Стеван Јанковић*, учитељ II. III. и IV. раз. осн. школе поточачке, округа јагодинског, по молби, за учитеља III. раз.

1. одељења мушке школе у Јагодини. ПБр. 7.742.

г. *Стојан Вукићевић*, учитељ II. III. и IV. раз. осн. школо доњокрчинске, окр. јагодинског по молби, за учитеља II. III. и IV. раз. осн. школе у Јасици, истог окр. ПБр. 8.362.

г. *Љубомир Анђелковић*, учитељ II. III. и IV. раз. основне школе у Багрдану, округа јагодинског, по молби, за учитеља I. и II. раз. осн. школе у Малчи, округа нишког. ПБр. 2.427.

г-ђина *Марија Јандерова*, учитељица осн. школе у Водујаку, округа јагодинског, по молби, за учитељицу I. и II. раз. школе барошевачке, окр. београдског. ПБр. 7.457.

г. *Радул Веловић*, учитељ осн. школе опарићске, у јагодинском округу, по молби, за учитеља III. раз. мушке школе у западноврачарске у Београду. ПБр. 7.516.

г-ђа *Даница Исковићка*, учитељица I. раз. осн. женске школе у Неготину, окр. крајинског, по потреби, за учитељицу I. раз. осн. мушке школе у Зајечару. ПБр. 9.227.

г-ђина *Милева Окановићева*, заступница учитеља I. и II. раз. основне мушке школе доњомилановачке, округа крајинског, по потреби, за заступницу учитеља осн. школе у Гложанима, ћупријског окр. ПБр. 7.145.

г-ђа *Ана Стефановићка*, заступница учитеља осн. школе у Мајданпеку, по потреби, за заступницу учитеља осн. школе драговачке, окр. цождаревачког. ПБр. 9.196.

г. *Димитрије Мишић*, учитељ основне школе у Великој Јасикови, округа крајинског, по потреби, за учитеља осн. школе штубичке истог округа. ПБр. 9.363.

г. *Антоније Максић*, учитељ II. раз. осн. мушке школе неготинске, округа крајинског, по потреби, за учитеља II. III. и IV. раз. основне школе у Цањеvu истог окр. ПБр. 9.362.

г. *Васа Николић*, учитељ осн. школе врчинске у округу београдском, по молби, за учитеља III. и IV. разреда осн. школе селевачке, у округу смедеревском. ПБр. 8.094.

г-ђа *Драга Стојановићка*, учитељица I. и II. разреда основне мушке школе барошевачке, у окр. београдском, по молби, за учитељицу III. разреда женске школе у Свилајинцу. ПБр. 9.373.

г. *Милутин Стојановић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе барошевачке, у округу београдском, по молби, за учитеља II. разреда 2. одељења мушке школе свилајиначке, окр. љупријског. ПБр. 8.016.

г. *Коста Недић*, учитељ основне школе ропчевске, округа београдског, по молби за учитеља III. разреда мушке школе у Чачку. ПБр. 8.389.

г-ђица *Ангелина Стојковићева*, привремена учитељица III. раз. 1. одељ. основне мушке школе у Враћи по потреби, за привремену учитељицу основне школе брзанске, у окр. крагујевачком. ПБр. 9.133.

г. *Коста Пошовић*, привремени учитељ основне школе у Сурдулици, округа врањског, по потреби, за привременог учитеља основне школе у Власини, истог окр. ПБр. 9.139.

г. *Савко Кушарић*, учитељ осн. школе власинске у округу врањском, по потреби, за учитеља осн. школе сурдуличке у истом округу. ПБр. 7.986.

г. *Ђорђе Јовановић*, учитељ V. разреда основне мушке школе врањске, по потреби, за учитеља I. разреда 5. одељења мушке школе у Лесковцу, округа вишког. ПБр. 9.354.

г-ђа *Анка Ристићка*, учитељица III. разреда 2. одељења основне мушке школе у Враћи, по потреби, за учитељицу I. раз. 1. одељења при истој школи. ПБр. 9.237.

г. *Димитрије Мелентијевић*, учитељ основне школе предејанске, округа врањ-

ског, по молби, за учитеља IV. раз. мушке школе свилајиначке, у окр. љупријском. ПБр. 7.260.

г. *Живко Јовановић*, учитељ основне школе у Првонеку, округа врањског, по молби, за учитеља III. и IV. раз. школе божевачке, у округу пожаревачком. ПБр. 7.434.

г. *Аврам Марковић*, учитељ основне школе прибојске, округа врањског, по молби, за учитеља основне школе у Печењевцу, нишког округа. ПБр. 8.800.

г-ђица *Даринка Стасићева*, учитељица I. раз. осн. школе у Враћи, по молби, за учитељицу I. раз. мушке школе неготинске, округ крајински. ПБр. 9.374.

г. *Ђорђе Костић*, учитељ осме класе осн. школе бајевачке, окр. ваљевског, по потреби, за учитеља осме класе, основне школе Трбушничке, у београдском округу. ПБр. 7.632.

г-ђа *Софија Бујдићка*, учитељица II. раз. I. одељ. основне школе ваљевске, по потреби, за учитељицу II. раз. женске школе у Ваљеву. ПБр. 9.465.

г-ђа *Цвета Павловићка*, учитељица I. и II. раз. осн. школе врелске округа ваљевског, по потреби, за учитељицу основне женске школе голубачке, пожаревачки окр. ПБр. 9.222.

г-ђа *Катарина Милосављевићка*, учитељица осн. школе пироманске округа ваљевског, по потреби, за учитељицу I. и II. раз. основне школе у Влашком Доду, окр. пожаревачког. ПБр. 9.140.

г-ђица *Зорка Стојићевићка*, учитељица осн. школе петничке, у ваљевском округу, по потреби, за учитељицу основне школе у Метковићу, округа шабачког. ПБр. 7.613.

г. *Јеротије Томић*, учитељ осн. школе, наунске округа ваљевског, по потреби за учитеља основне школе у Петници, истог округа. ПБр. 9.370.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

г. *Панга Лазаревић*, учитељ I. раз. II. одељ. основне мушке школе у Ваљеву, по потреби, за учитеља основне школе јабучке, ваљевски округ. ПБр. 9.209.

г. *Антоније Јеремич*, учитељ основне школе поћутске, округа ваљевског, по молби, за учитеља основне школе рибничке истог округа. ПБр. 8.303.

г. *Живко Живановић*, учитељ основне школе рибничке, окр. ваљевског, по молби, за учитеља осн. школе у Боговађи, истог округа. ПБр. 8.723.

г-ђица *Лепосава Влашковићева*, учитељица I. и II. разреда осн. школе на Убу, округа ваљевског, по молби, за учитељицу II. разреда 2. одељења женске школе у Пожаревцу. ПБр. 7.999.

г. *Михаило Атанасијевић*, учитељ I. раз. осн. мушке школе у Неготину, по потреби, за учитеља I. раз. осн. школе кобишничке, у крајинском округу. ПБр. 9.342.

г. *Петар Марковић*, учитељ десете кл. осн. школе у Чубри, округа крајинског, по потреби, за учитеља десете класе у Мокрањи, истог округа. ПБр. 9.585.

г. *Мирко Петровић*, учитељ IV. раз. основне мушке школе неготинске, округа неготинског, по потреби, за учитеља осн. школе у Чубри, истог округа. ПБр. 9.343.

г. *Петар Јосимовић*, учитељ II. и III. раз. основне школе уровичке, крајинског округа, по молби, за учитеља I. и II. раз. мушке школе доњомилановачке истог окр. ПБр. 8.582.

г. *Арсеније Пантић*, учитељ основне школе мокрањске, округа крајинског, по молби, за учитеља IV. раз. мушке школе неготинске, у истом округу. ПБр. 8.072.

г-ђица *Цаја Лазаревићева*, учитељица осн. женске школе у Текији, округа крајинског, по молби, за учитељицу основне школе у Мокром Лугу, београдског округа. ПБр. 8.203.

г. *Василије Михаиловић*, учитељ II. III. и IV. раз. основне школе цањевске, у крајинском округу, по молби, за учитеља I. раз. 3. одељ. мушке школе у Крушевцу. ПБр. 8.074.

г. *Љубомир Јовановић*, учитељ основне мушке школе штубичке. у крајинском окр., по молби, за учитеља II. раз. мушке школе у Вел. Градишту окр. пожаревачког. ПБр. 8.276.

г-ђица *Марија Јефтимијадесова*, учитељица I. и II. раз. основне мушке школе брзопаланачке округа крајинског, за учитељицу II. разреда женске школе ужичке. ПБр. 6.625.

г. *Стеван Којић*, учитељ осн. школе рудноглавске округа крајинског, по молби, за заступника учитеља осн. школе штитарске, у шабачком округу. ПБр. 7.309.

г. *Риста Василић*, учитељ III. и IV. раз. осн. школе јабучковачке, округа крајинског, по молби, за учитеља V. раз. мушке школе у Шапцу. ПБр. 8.553.

г-ђица *Катарина Гавриловићева*, учитељица III. раз. основне школе бањске, у алексиначком округу, по потреби, за учитељицу II. разреда при истој школи. ПБр. 9.711.

г-ђа *Милка Дамњановићка*, учитељица II. раз. 1. одељ. осн. мушке школе алексиначке, по потреби, за учитељицу II. раз. осн. школе милшевачке, у смедеревском округу. ПБр. 9.346.

г-ђа *Љубица Науновићева*, учитељица III. раз. основне женске школе у Алексићу, за учитељицу I. и IV. раз. основне женске школе у Аранђеловцу, округа крагујевачког. ПБр. 9.123.

г. *Илија Анђелковић*, учитељ II. раз. осн. мушке школе бањске, окр. алексиначког, по потреби, за учитеља основне школе у Рогачи, београдског округа. ПБр. 7.045.

г. *Никола Дамњановић*, учитељ II. раз. 2. одељ. основне мушке школе алексинач-

ке, по потреби, за учитеља III. и IV. раз. основне школе, у Милошевцу, окр. смедеревског. ПБр. 6.325.

г-ђа *Лепосава Радосављевићка*, учитељица I. и II. раз. основне мушке школе ражањске, округа алексиначког, по потреби, за учитељицу школе браљинске, истог окр. ПБр. 9.131.

г-ђица *Василија Димитријевићева*, привремена учитељица I. раз. основне мушке школе у Бањи, округа алексиначког, по потреби, за привремену учитељицу I. и II. разреда школе јабуквачке, окр. крајински. ПБр. 9.017.

г. *Радивоје Радосављевић*, учитељ III. и IV. раз. основне школе мозговачке, окр. алексиначки, по молби, за учитеља III. раз. школе бањске, истог округа. ПБр. 9.122.

г-ђица *Јелисавета Јанковићева*, заступница учитеља основне школе липовачке, окр. алексиначког, по молби, за заступницу учитеља I. и II. раз. мушке школе у Ражњу, истог округа. ПБр. 7.938.

г. *Милутин Радловић*, учитељ I. раз. основне школе прџиловичке, у алексиначком округу, по молби, за учитеља II. разреда при истој школи. ПБр. 8.908.

г-ђа *Милева Радловићка*, учитељица III. и IV. разреда основне школе прџиловачке, у алексиначком округу, по молби, за учитељицу III. разреда при истој школи. ПБр. 8.909.

г-ђа *Милева Новичићка*, учитељица I. и II. основне школе делиградске, округа алексиначког, по молби, за учитељицу I. раз. 2. одељ. мушке школе у Нишу. ПБр. 9.348.

г. *Милан Новичић*, учитељ III. и IV. основне школе делиградске, округа алексиначког, по молби, за учитеља III. раз. 3. одељ. мушке школе у Нишу. ПБр. 9.347.

г. *Михаило Протић*, учитељ IV. раз. основне мушке школе у Алексинцу, по молби, за учитеља I. и II. разреда осн. школе на Јалији, у Београду. ПБр. 8.437.

г-ђа *Јелисавета Филиповићка*, која је као учитељица божевачка, актом од 11. ов. мес. ПБр. 9138 постављена за учитељицу I. и II. раз. осн. школе печанске, у београдском округу, по потреби, за учитељицу I и II. раз. основне школе у Кушићеву, пожаревачки округ. ПБр. 10.149.

г. *Милош Мимовић*, учитељ осн. школе Смрдљиковачке, окр. београдског, по молби, за учитеља III. и IV. разреда, осн. школе у Шоцићу, истог округа. ПБр. 10.146.

г-ђа *Јелена Спасојевићка*, која је актом од 12. ов. мца. ПБр. 9.199. постављена за учитељицу I. и II. раз. основне школе венчанске, округа београдског, по молби, за привремену учитељицу I. и II. раз. основне школе у Петци, истог округа. ПБр. 10.050.

г-ђица *Милица Мигровићева*, заступница учитеља основне школе ритопечке, окр. београдски, која је актом од 13. ов. мца. ПБр. 6.678. премештена у Мали Пожаревац, по молби, за заступницу учитеља I. и II. раз. осн. школе у Уровици, округа крајинског. ПБр. 10.172.

г. *Тома Петровић*, учитељ III и IV. разреда осн. школе шоњишке, у београдском округу, по потреби, за учитеља осме кл. осн. школе у Заграђи, окр. руднички. ПБр. 10.145.

г. *Јован Филиповић*, који је као учитељ божевачки, актом од 11. ов. мца. ПБр. 7.568. постављен за учитеља III. и IV. раз. осн. школе печанске у београдском округу, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда осн. школе у Кушићеву, окр. пожаревачки. ПБр. 10.150.

г. *Аксентије Ивановић*, учитељ школе малопожаревачке у београдском округу, који је актом 19. овог мес. ПБр. 9.376. премештен у Ритопек, остао је и даље у Малом Пожаревцу. ПБр. 10.173.

г-ђица *Јулијана Вујина*, привремена учитељица осн. школе миријевске, у београдском округу, по потреби, за привре-

мену учитељицу I. и II. раз. осн. школе у Наталинцима, округ крагујевачки. ПБр. 9.371.

г-ђица *Лешосава Борђевићева*, учитељица осн. школе у Поповићу, округ београдски, по потреби, за учитељицу основне школе врчинске, истог округа. ПБр. 9.200.

г. *Павле Сретеновић*, учитељ школе младеновачке, окр. београдског, по потреби, за учитеља осн. школе у Новом Ацибеговцу, округа смедеревског. ПБр. 9.380.

г. *Јосиф Анђелић*, учитељ осн. школе трбушничке, округа београдског, по потреби, за учитеља осн. школе у Кладурову, окр. пожаревачког. ПБр. 9.204.

г. *Јован Јовановић*, учитељ школе баричке у округу београдском, по потреби, за учитеља осн. школе домузпоточке, у окр. јагодинском. ПБр. 9.203.

г. *Светозар Михаиловић*, учитељ II. III. и IV. раз осн. школе у Петци, окр. београдског, по потреби, за учитеља осн. школе бајевачке, у округу ваљевском. ПБр. 9.121.

г. *Владимир Сретеновић*, привремени учитељ осн. школе губеревачке, у округу београдском, по потреби, за привременог учитеља осн. школе у Жаркову истог окр. ПБр. 8.135.

г. *Аксентије Ивановић*, учитељ осн. школе у Малом Пожаревцу, округа београдског, по потреби, за учитеља основне школе ритопечке, у истом окр. ПБр. 9.376.

г-ђица *Ана Лазаревићева*, заступница учитеља основне школе у Жаркову, окр. београдског, по потреби, за заступницу учитеља осн. школе војштанске, у округу Ђупријском. ПБр. 9.018.

г. *Јован Јаковљевић*, привремени учитељ школе у Рогачи, окр. београдског, по потреби, за привременог учитеља осн. школе у Рапанцу, окр. пожаревачког. ПБр. 8.559.

г. *Тома Петровић*, учитељ осме класе II. разреда основне школе шонићке, у окр.

београдском, по потреби, за учитеља осме класе, III. и IV. разреда при истој школи. ПБр. 6.372.

г-ђица *Милева Николићева*, учитељица основне школе лисовићке, у округу београдском, по молби, за учитеља II. III. и IV. раз. школе белушићке у округу јагодинском. ПБр. 7.402.

г-ђица *Ружица Васићева*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе грочанске, у округу београдском, по молби, за учитељицу III. разреда I. одељ. женске школе у Пожаревцу. ПБр. 9.377.

г-ђица *Марија Младеновићева*, учитељица II разр. жен. школе у Великом Градишту, округа пожаревачког, по потреби, за учитељицу III. и IV. разреда исте школе. ПБр. 9712.

г-ђа *Милева Церковићка*, учитељица основне школе голубачке окр. пожаревачког, по потреби, за учитељицу I. одељ. II. разреда основ. мушке школе у Крушевцу. ПБр. 9338.

г. *Антоније Кимчиановић*, учитељ I, одељ. III. разреда основ. школе пожаревачке, за учитеља I. одељ. IV. разр. исте школе по потреби. ПБр. 9303.

г. *Љубомир Радивојевић*, учитељ III. и IV разр. основ. школе у Великом Селу окр. пожаревачког, за учитеља III и IV разреда основне школе у Кушиљеву, истог округа, по потреби. ПБр. 9061.

г. *Новак Лекић*, привремени учитељ основ. школе златовске у пожаревачком округу, за привременог учитеља III. и IV. разреда основ. школе великоселске у истом округу по молби. ПБр. 7013.

г-ђица *Зорка Радовановићева*, заступница учитеља основне школе рамске, округа пожаревачког, за заступницу учитеља I. разреда основне школе у Кличевцу по молби. ПБр. 7808.

г-ђица *Персида Лукићка*, учитељица основне школе суводолске, округа пожаревачког, по потреби, за учитеља осме класе, III. и IV. разреда при истој школи. ПБр. 6.372.

вачког; по потреби, за учитељицу основне школе у Мишљеновцу, истог округа. ПБр. 8230.

г-ђа *Милева Краљевацка*, учитељица I. и II. разреда основне школе малоцрнишке, округа пожаревачког, по потреби за учитељицу I. и II. разреда основне школе у Кушилеву, истог округа. ПБр. — 8383.

г. *Милета Митић*, учитељ основне школе црљеничке окр. пожаревачког, по молби, за учитеља основне школе сумраковачке, у црноречком округу. ПБр. 7736.

г. *Михајло Бошковић*, заступник учитеља основне школе осаничке у пожаревачком округу, по молби, за учитеља III и IV основне школе лешничке, у шабачком округу. ПБр. 8558.

г-ђа *Етелка Арсићка*, привремена учитељица I и II раз. основне школе у Кучеву, округа пожаревачког, по молби, за привремену учитељицу основне школе црљеничке, у истом округу. ПБр. 9059.

г-ђа *Јелисавета Филиповићка*, учитељица I разреда основне школе божевачке, у пожаревачком округу, по потреби за учитељицу I и II раз. основне школе у Петци, округа београдског. ПБр. 9138.

г. *Љубомира Радивојевићка*, учитеља, III и IV разреда основне школе великоселске, у пожаревачком округу, по потреби за учитеља III и IV. разреда основне школе у Петци, београдског округа. ПБр. 10.148.

г-ђица *Милева Краљевацка*, учитељица I и II разреда основне школе у Малом Црнићу, округа пожаревачког, по потреби, за учитељицу II разреда мушке школе у Белој Паланци округа пиротског. ПБр. 10.147.

г-ђица *Анђелија Спајићева*, заступница учитеља основне школе раковобарске, у пожаревачком округу, по потреби за заступницу учитеља основне школе у Узвећу, округа шабачког. ПБр. 5925.

г-ђица *Анка Данкуловићева* заступница учитеља основне школе драговачке, у округу пожаревачком, по потреби, за заступницу учитеља I разреда основне школе у Лозовику, окр. смедеревског. ПБр. 8410.

г-ђица *Јелена Тошићева*, учитељица I одељења III разреда основне школе у Пожаревцу, по потреби за учитељицу I и II разреда основне школе у Лугавчини, округа смедеревског. ПБр. 9335.

г. *Арон Костић*, учитељ IV разреда основне мушке школе великоградишке, у округу Пожаревачком, по потреби, за учитеља III и IV раз. основне школе у Лугавчини, смедеревског округа. ПБр. 9174.

г-ђа *Милева Траванева*, заступница учитеља III и IV разреда основне школе кисињевачке у пожаревачком округу, по потреби, за учитељицу I и II разреда у Кучеву, истог округа. ПБр. 9169.

г-ђа *Даница Перишићева*, учитељица I. раз. основне школе у Петци, округа пожаревачког, по потреби, за учитељицу I и II раз. брадаречке, истог округа. ПБр. 9141.

г-ђа *Босилка Бурчићка*, учитељица основне школе Кленске округа пожаревачког, по потреби, за учитељицу I и II разреда основне мушке школе голубачке, истог округа. ПБр. 8111.

г. *Милија Ракић*, учитељ I. разреда основне школе брадарачке, округа пожаревачког, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе шанинске, истог округа. ПБр. 8774.

г. *Никола Цантелић*, учитељ 2 одељења I. разреда основне мушке школе у Пожаревцу, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе у Луцицу истог округа. ПБр. 9333.

г. *Петар Милетић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе прховске, у пожаревачком округу, по потреби, за учитеља

основне школе десинске, истог округа. ПБр. 9206.

г. *Јован Филиповић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе божевачке у пожаревачком округу, по потреби, за учитеља III и IV разреда основне школе у Петци, округа београдског. ПБр. 7568.

г. *Сима Јеротић*, учитељ основне школе ситачке, у пожаревачком округу, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Новом Хану, округа књажевачког. ПБр. 7092.

г. *Јован Пауновић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе у Кушиљеву округа пожаревачког, по потреби, за учитеља основне школе батунске, у крагујевачком округу. ПБр. 8282.

г. *Илија Миљковић*, учитељ V разреда основне мушке школе петровачке, округа пожаревачког, по потреби, за учитеља II. одељења III. разреда основне мушке школе, у Лесковцу у нишком округу. ПБр. 9337.

г. *Лазар Јанковић*, учитељ II. III. и IV. разреда основне мушке школе жагубичке, у пожаревачком округу, по потреби, за учитеља основне школе у Лицама округа смедеревског. ПБр. 9336.

г. *Игњат Поповић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе малоцрничке, у пожаревачком округу, по потреби, за учитеља I. и II. разреда основне школе преховске, истог округа, ПБр. 6865.

г-ђа *Анастасија Драгићевићка*, учитељица II. одељења II. разреда основне женске школе у Пожаревцу, по потреби, за учитељицу основне школе у Раковој Бари, округа пожаревачког. ПБр. 9340.

г. *Љубомир Радивојевић*, учитељ III. и IV. разреда, основне школе великоселске, у пожаревачком округу, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Петци, београдског округа. ПБр. 10.148.

г-ђа *Станка Љубичићка*, учитељица II. разреда основне мушке школе у Великом Градишту, округа пожаревачког, по молби, за учитељицу II. разреда женске школе у Великом Градишту. ПБр. 9713.

г. *Алекса Димитријевић*, учитељ II, III. и IV. разреда основне школе у Врбици, округа пожаревачког, по молби, за учитеља I. одељења III. разреда мушке школе пожаревачке. ПБр. 7599.

г-ђица *Савка Поповићева*, учитељица I. одељења I. разреда основне мушке школе у Пожаревцу, по молби, за учитељицу II. разреда мушке дорђолске школе у Београду. ПБр. 8225.

г-ђица *Даринка Радовановићева*, заступница учитеља I. разреда основне школе нерестичке у пожаревачком за заступницу учитеља основне школе у Сремцици по молби ПБр. 391.

г-ђица *Магдалина Димитријевићева*, учитељица II. разреда основне школе петровачке округа пожаревачког, за учитељицу I. разреда основне школе у Прћиловици округа алексиначког по молби. ПБр. 8923.

г-ђа *Јелена Марковићка*, учитељица I. и II. разреда основне мушке школе голубачке, округа пожаревачког, по молби, за учитељицу II. разреда основне школе у Шоњићу, београдског округа ПБр. 7747.

г. *Светислав Жујовић*, привремени учитељ основне школе у Јосикову, округа пожаревачког по молби за привременог учитеља III. и IV. разреда школе у ваљевском округу. ПБр. 7473.

Михајло Јовић учитељ I одељења IV. разреда основне мушке школе пожаревачке, по молби за учитеља III. разреда мушке школе у Ваљеву. ПБр. 7016.

г-ђа *Роксанда Красојевићка*, учитељица I. и II. разреда основне школе кумиљевске, округа пожаревачког, по молби, за учитељицу I. одељења II. разреда женске школе у Крагујевцу. ПБр. 8274.

г. *Александар Барбов*, учитељ I. и II. разреда основне школе влашкодолске, округа пожаревачког, по молби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Книћу, округа Крагујевачког. ПБр. 7375.

г. *Петар Томић*, учитељ основне школе ливадичке, округа пожаревачког, по молби, за учитеља основне школе у Поповици, округа крајинског. ПБр. 6922

г-ђа *Јелисавета Бранковићева*, учитељица I. и II. разреда основне школе преовичке, округа пожаревачког, по молби, за учитељицу II. разреда мушке школе у Смедереву. ПБр. 9339.

г-ђа *Софија Петровићка*, учитељица основне школе дубровичке, у пожаревачком округу, по потреби, за учитељицу основне школе у Стамници истог округа. ПБр. 9556.

г. *Димитрије Бранковић*, учитељ III. и IV. разреда основне школе преовичке, у пожаревачком округу, по молби за учитеља II. разреда доње мушке школе смедеревске. ПБр. 7503.

г-ђица *Даница Обрадовићева*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе великоградичке, округа пожаревачког, по молби, за учитељицу IV. разреда женске школе у Смедереву. ПБр. 7399.

г. *Михајло Јовић*, учитељ основне школе дојкинске, округа пиротског, по молби, за учитеља I. одељења IV. разреда мушке школе у Пожаревцу. ПБр. 8504.

г. *Светомир Живковић*, учитељ основне школе кренољинске, округа пожаревачког, по потреби, за учитеља IV. разреда основне школе у Прћиловици, алексиначког округа. ПБр. 9391.

г. *Јован Гојковић*, заступник учитеља основне школе стамничке, у округу пожаревачком, по молби, за заступника учитеља основне школе у Трнавчи, истог округа. ПБр. 8080.

г. *Јеврем Цветковић*, учитељ основне школе рашаначке, у пожаревачком округу,

по молби, за учитеља III. и IV. раз. школе кисељевске, у истом округу. ПБр. 7724.

г. *Јован Маџарац*, учитељ осн. школе скелске, у ваљевском округу, по потреби, за учитеља осн. школе у Лукани чачанског округа. ПБр. 9015.

г. *Миливоје Никићевић*, учитељ II. разреда основне школе, на Рашкој, у чачанском округу, по молби, за учитеља основне школе поћутске, ваљевског округа. ПБр. 8726.

г-ђа *Милица Михаиловићка*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе у Краљеву, округа чачанског, по молби, за учитељицу I. одељења I. разреда мушке школе јагодинске. ПБр. 8446.

г. *Љубомир Булаковић*, учитељ II. III. и IV. разреда основне школе врпске, округа чачанског, по молби, за учитеља I. разреда основне школе у Великој Дренови, округа јагодинског. ПБр. 7563.

г. *Александар Николић*, учитељ осн. школе у Вичи, округа чачанског, по молби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе чукојевачке, крагујевачки округ. ПБр. 9309.

г. *Милош Радовановић*, учитељ осн. школе у Лукама, округа чачанског, по молби, за учитеља основне школе у Буковику, округа крагујевачког. ПБр. 9134.

г. *Срећко Бурић*, учитељ II. III. и IV. разреда основне школе гучке, у чачанском округу, по молби, за учитеља основне школе мојсињске, округа рудничког. ПБр. 6876.

г. *Илија Кнежевић*, учитељ основне школе бањске, у чачанском округу, по потреби, за учитеља основне школе у Житорађи, округа топличког. ПБр. 1520.

г. *Јеремија Тошић*, учитељ основне школе слатинске, у чачанском округу, по потреби за учитеља основне школе придичке у истоме округу. ПБр. 8565.

г. *Радисав Мајсторовић*, учитељ основне школе заблаћке, у чачанском округу по потреби, за учитеља II. III. и IV. раз. основне школе врске, у истоме округу. ПБр. 7371.

г-ђица *Милева Радовановићева*, учитељица I. разреда основне женско школе чачанске, по потреби, за учитељицу II. раз. мушке школе на Рашкој, округа чачанског. ПБр. 9304.

г-ђица *Косара Цветковићева*, учитељица III. и IV. разреда основне женске школе чачанске, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе у Гучи, округа чачанског. ПБр. 786.

г-ђица *Јелисавета Исаковићева*, учитељица I. и II. разреда основне школе у Гучи, округа чачанског, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе ђуниске, округа крушевачког. ПБр. 8126.

г. *Михаило Станојевић*, учитељ II. разреда основне мушке школе чачанске, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Ариљу округа ужичког. ПБр. 9308.

г. *Драгутин Аџемовић*, привремени учитељ III. разреда основне мушке школе чачанске, по потреби, за привременог учитеља основне школе у Миоковцима, округа рудничког. ПБр. 9507.

г. *Сава Јовичић*, учитељ IV. разреда основне мушке школе у Краљеву, округа чачанског, по потреби, за учитеља II. III. и IV. разреда основне школе у Борчу, округа крагујевачког. ПБр. 9130.

г-ђа *Љубица Филиповићева*, учитељица основне школе у Бору, округа црноречког, по потреби, за учитељицу II. раз. мушке основне школе у Петровцу, округа пожаревачког. ПБр. 9307.

г-ђица *Софија Сабовљевићева*, учитељица основне школе звезданске, округа црноречког, по потреби, за учитељицу II. III. и

IV. разреда основне женске школе грочанске, у округу београдском. ПБр. 7379.

г-ђа *Јелена Максимовићка*, учитељица II. раз. основне женске школе зајечарске, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе грљанске, округа црноречког. ПБр. 9224.

г-ђа *Цвета Василићка*, привремена учитељица I. и II. разреда основне школе јабуковачке, округа крајинског, по молби, за привремену учитељицу I. одељења IV. разреда женске школе у Шапцу. ПБр. 9364.

г-ђица *Даринка Гавриловићева*, учитељица II. разреда основне мушке школе књажевачке, по потреби, за учитељицу I. разреда основне мушке школе у Вањи, окр. алексиначког. ПБр. 9117.

г-ђица *Стана Стојишићева*, заступница учитељице III. и IV. разреда осн. женске школе у Књажевцу, по потреби, за заступницу учитељице II. разреда основне женске школе у Зајечару. ПБр. 8278.

г. *Миладин Белошевић*, учитељ III. разреда основне мушке школе у Књажевцу, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе ивањичке, округа ужичког. ПБр. 7529.

г-ђа *Христина Јовановићка*, учитељица I. и II. разреда основне школе новоханске, у округу књажевачком, по молби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе лешничке, округа шабачког. ПБр. 8506.

г-ђа *Јелена Поповићка*, привремена учитељица основне школе балиначке, округа књажевачког, по молби, за привремену учитељицу III. и IV. разреда женске школе у Краљеву, округа чачанског. ПБр. 7403.

г. *Димитрије Момчиловић*, учитељ осн. школе кожељске, у округу књажевачком, по молби, за учитеља III. и IV. разреда осн. школе у Барошевцу, округа београдског. ПБр. 7754.

г. *Крста Ђорђевић*, заступник учитеља основне школе заграђке, окр. црноречког,

по молби, за заступника учитеља основне школе, у Горњој Белој Реци, истог округа. ПБр. 37.

Стеван Николић, учитељ осн. школе у Доњој Белој Реци, округа црногорског, по молби, за учитеља II. разреда мушке школе у Зајечару. ПБр. 6958.

г. *Светозар Краићевић*, учитељ основне школе вражогрначке, округа црногорског, по молби, за учитеља IV. разреда мушке школе у Зајечару.

г. *Алекса Стевановић*, учитељ основне школе мишленовачке, у окр. пожаревачком, по молби, за учитеља основне школе у Метовници, округ црногорски. ПБр. 8378.

г. *Десиот Десиотовић*, учитељ основне школе брестовачке, округа црногорског, по молби, за учитеља III. разр. доње мушке школе у Смедереву. ПБр. 7435.

г-ђица *Даница Јовановићева*, заступница учитеља I. и II. разреда осн. школе рготинске, округа црногорског, по молби, за заступницу, учитеља II. разреда школе азањске у округу смедеревском. ПБр. 8098.

г. *Риста Јањушевић*, учитељ основне школе грљинске, окр. црногорског, по молби, за учитеља основне школе у Кремнима, окр. ужичког. ПБр. 7853.

г-ђа *Милсва Марковићка*, учитељица I. разреда основне школе грљанске, у црногорском округу, по потреби, за учитељицу I. и II. разреда основне школе ласовске, истог округа. ПБр. 9310.

г. *Светислав Ивковић*, учитељ II. разр. основне мушке школе зајечарске, окр. цр-

ногорског, по потреби, за учитеља III. и IV. разреда основне школе у Сараорцима, окр. смедеревског. ПБр. 9312.

г. *Михаило Раиковић*, учитељ основне школе ласовске, у окр. црногорском, по потреби, за учитеља III. и IV. разр. осн. школе кобишничке, округа крајинског. ПБр. 9213.

г. *Милош Миленовић*, учитељ IV. разр. основне мушке школе зајечарске, по потреби, за учитеља осн. школе вражогрначке, окр. црногорског. ПБр. 9214.

г. *Божидар Кузмановић*, учитељ осн. школе слатинске округа црногорског, по потреби, за учитеља III. и IV. разр. школе грљанске, у истом округу. ПБр. 9231.

г. *Богосав Вукићевић*, заступник учитеља основне школе у Горњој Белој Реци, округа црногорског, по потреби, за заступника учитеља основне школе у Доњој Белој Реци, истог округа. ПБр. 9230.

г. *Живан Петровић*, учитељ I. разреда основне школе у Зајечару, окр. црногорског, по потреби, за учитеља основне школе заграђске, истог округа. ПБр. 9229.

г. *Спасоје Марковић*, заступник учитеља II. III. и IV. разреда основне школе грљанске, у округу црногорском, по потреби, за заступника учитеља III. и IV. разреда основне школе ласовске, у истом округу. ПБр. 9311.

г-ђица *Живка Прњаворчева*, учитељица основне женске школе у Злоту, округа црногорског, по потреби, за учитељицу основне школе оштрељске, у истом округу. ПБр. 7793.

Разрешења од дужности наставника основних школа

Актом министра просвете и црквених послова

Разрешени су :

г. *Павле Ђорђевић*, заступник учитеља школе годачичке, јер је актом министра унутрашњих дела постављен за практиканта начелства округа крагујевачког. ПБр. 10363.

г. *Димитрије Петковић*, заступник учитеља II. III. и IV. разреда основне школе нересничке, у окр. пожаревачком, по молби. ПБр. 10454.

г. *Драгутин Аџемовић*, привремени учитељ школе миоковачке, у округу рудничком, по молби. ПБр. 10025.

г. *Никола Недељковић*, привремени учитељ школе црквеначке у округу Њупријском, по молби. ПБр. 9778.

г. *Ђорђе Поповић*, привремени учитељ школе мајданске у округу рудничком, по молби. ПБр. 9672.

г. *Јован Живановић*, учитељ школе маскарске у окр. јагодинском, по својој молби, стављен је актом ПБр. 8914, у стање покоја.

НАУКА О БИЉНОМ ТКАЊУ

(Наставак)

За то што један део целулозе у мембранама перидермних ћелица прелази у суберин, перидерм има слична својства као и кутикула, т. ј. кроз-а-њ тешко продире вода, те за то служи као заштита унутрашњих делова од спољашњих штетних утицаја. — И биљне ране, у колико се њима повреди паренхимско ткање, покривају се слојем перидерма: повређене ћелице изумру, а неповређене, које леже најближе рани, образују типовима паралелним рањеној површини један памеристем — фелоген — чије се ћелице, окренуте слободној површини, претварају у перидермне ћелице, и перидерм се дотле образује, док се рањено место не навуче опет кожным ткањем, које га може да штити од испаравања и трудења.

Из фелогена не постаје увек само перидерм као трајно ткање. Код неких дрвенастих биљака фелоген са спољашње стране производи перидермне ћелице а са унутрашње хлорифилни паренхим, који се у овом случају назива *фелодерма* (*Salisburya*, *Salipurpurea*, *Sambucus*, *Ribes* и т. д.).

Лентицеле. Као што се у епидерму налазе етоме, тако се у перидерму налазе као

распирациони органи тако зване *лентицеле*. Оне су у већем или мањем броју растурене по гранама, стаблу и корену дрвенастих биљака, нарочито Dicotyledon-a (*Vitis*, *Clematis*, *Lonicera*, *Rubus* немају их никако) и то од прве вегетационе периоде па догод је површина органа глатка. Ређи је случај, да се лентицеле налазе на лисним дршкама, а нађене су и на плодовима. Понекада су равномерно или правилно подељене по органима; ако грана, на којој се налазе лентицеле, није вертикална, више их је на доњој но на горњој страни. Обично су на стаблу поређане или попречно или уздуж.

Лентицеле имају обично изглед сочива. Често се издижу ван равни перидерма, ређе су увућене у перидерм или леже у истој равни. Понекада глом оку изгледају као тачке (платонове гране); обично су много веће, понекада преко 1см. (па старијим гранама брезе и бзове). По средини су често подељене једном браздом.

Оне с неким изузетцима постају пре перидерма, док су органи покривени још pokožицом и изгледају као округласте или дугуласте мрље, изнад којих се често на

крају прве године pokožица распукне (код других друге године) и лентицела се помоли као брадавичасто узвишење. Са дебљањем гране лентицеле се истезу у ширину, те изгледају као попречне пруге. Леже у спољашњем делу коре и не стоје ни у каквој вези са ликом и дрветом. Постају испод стома и то или испод једне једине стома (дивљи кестен, клен и т. д.) или испод више њих. Ћелице трајног ткања, које опкољавају респираторну дупљу, пресобрате се у меристемске ћелице и образују такозвани *слој подмлађивања*, који је или раван или сведен и који са спољашње стране производи паренхимско ткање, састављено из безбројних округластих ћелица (Füllgewebe), а с унутрашње стране врло често јако развијен фелодерм. Ћелице оног првог ткања изумиру споља; пошто се деобом меристемовог слоја непрестано образују нове ћелице, то спољашњи епидерм трпи притисак, услед кога се издигне а доцније и распукне и кроз образовану пукотину излази мрка трошна маса изумрлих ћелица оног другог ткања (Füllzellen); Како између ових последњих тако и између фелодермових ћелица има интерцелуларна испуњених ваздухом, то отуда лентицеле одржавају комуникацију између атмосфере и интерцелуларна у корином паренхиму, замењујући стома на старијим биљним деловима. Па и сам лентицелин меристем има ваздушних интерцелуларна (то је изузетни случај код меристема), а то се изводи отуда, што за време вегетације ваздух може врло лако да улази у лентицелу и из ње да излази (и онај из фелодерма који је испод меристема).

У јесен слој подмлађивања образује један танак перидерм, који лентицелу зими затвара. Идуће вегетационе периоде лентицелин меристем почне радити, тада се образују ћелице оног првог паренхимског ткања (Füllzellen), које својим притиском издигну слој перидерма, пробију га, те су преко лета отворене и сад се понављају прошлогодишњи процеси, који су често тако правилни, да се из броја распрнутих перидермових слојева (који лентицелу зими затварају) може одредити старост лентицеле. Али лентицеле неких дрвнестих биљака образују сваке вегетационе периоде не један по више слојева перидермових.

III Врвчано ткање¹⁾

Врвчано ткање јавља се код лиснатих биљака у унутрашњости биљних делова у облику већих чврстих врваца, које се, при сечењу или кидању биљних делова, често могу видети голим оком и састоје се из комплексна ћелица и још из ћеличних фузија (трахеја или сивастих цеви, или обојих у исто време). Због јачег дебљања и одрвењавања мембрана, ово ткање представља скелет биљке.

Врвчано ткање различито је по својој грађи. Најнижи облици лиснатих биљака, а то су Bryophyta, имају само једну врсту таквог ткања, које се готово потпуно састоји из хомогених, кончастих елемената и може се назвати *кончасте врвце*. Код виших пак биљних облика — васкуларних криптогама и фанерогама — разликују се две врсте врвчаног ткања: *просто и сложено врвчано ткање*.

1. Просто врвчано ткање

Просто врвчано ткање састоји се из једноликних, ретко кад разноликних ћелица, које се увек спајају у хомогене врвце. Ту долазе:

а) *Коленхимске врвце* јављају се обично у облику ребара одмах испод pokožице, ређе дубље у основном ткању и тада образују или један затворени шулаљ ваљак (стабло неких врста Althaea) или пак солидне врвце (Levisticum officinale). Све ове врвце састоје се из више или мање дугуљастих коленхимских ћелица, које, ако су краће, онда су по облику и садржају паренхиматичног карактера, те се на тај начин губе у основном ткању.

б) *Ликне врвце*. Састоје се само из ликовних ћелица и јављају се у облику већином субепидермалних ребара на лишћу и стаблу многих Monocotyledon-а, где играју врло важну

¹⁾ Изгледа као да је најподеснији назив «врвчано ткање» (Stranggewebe). Немци га називају још и *фибровазалне врвце* или *снопићи судова*, а Французи *васкуларно ткање* и *васкуларни снопићи*. «Фибровазалне врвце» то је ужи појам, обухваћен појмом «васкуларни снопићи», јер се под њима разуме само једна група васкуларних снопића у којима има фиброзових елемената. Но и појам васкуларних снопића подводи се под појам «врвчано ткање», јер осим васкуларних снопића у врвчано ткање долазе коленхимске и ликне врвце. Француски назив такође означава ужи појам, јер и он не обухвата коленхимске и ликне врвце.

механичку улогу као и коленхимске врвце. Код Dicotyledon-a нађене су у Cassuarina и Russelia.

в) Праве *врвце ситастих цеви* нађене су тек у новије време, н. пр. у сржи неких Melastomace-a. Састоје се из ситастих цеви и још њежних паренхимских ћелица, између којих често постају интерцелулари.

2. Сложено врвчано ткање

Састоји се из неједнаких елемената, који се спајају образујући врвце. Јавља се много чешиће по просто врвчано ткање и назива се *снопићи судова* или *васкуларни снопићи*. Налазе се у Pteridophyta и Phanerogam-a, па за то се те биљке и називају васкуларне за разлику од Thallophyta и Bryophyta. Васкуларни снопићи познају се често споља на органима и одговарају првима и венама тих органа. Обично су врло танки н. пр. у лишћу често су танки као човечије влакно, понекад су пешто дебљи. Код дрвенастих папрата и других дрвенастих биљака веома су дебели, могу се често са свим одвојити, ако у себи имају одрвећене елементе (а то је случај код сувоземних биљака), те су онда жилави еластични конци (лисна дршка од боквице, Primula Sinensis). Или се могу одвојити, ако се поједини органи (н. пр. делови стабла, плодови и т. д.) изложе спором трулењу под водом, при чему се сва остала ткања разоре; или пажљивим скидањем или испирањем основног ткања. Нарочито се лако могу одвојити одрвећени васкуларни снопићи или који су обмотани одрвећеном опном. Тако издвојени васкуларни снопићи представљају простији или сложенији скелет или мрежу врвчану, на којој се може проучавати правац појединих снопића.

Саставни делови васкуларних снопића. У сваком развијеном васкуларном снопићу разликује се више облика ткања, те се на тај начин он мора сматрати као систем ткања. Ти различити облици ткања у једном снопићу могу се поделити у две јасно одвојене групе, које је Негел назвао *флоем* (ситаста део по Дебарвију) и *ксилем* (судовни део по Дебарвију). Флоем се карактерише ситастим цевима и паренхимским ћелицама. Често се у њему налазе и *ликини конци* (то су дугачке често неједнако задебљале ћелице са

врло великом моћи ношења, вршећи механичку улогу), па се с тога раније називао још и *ликини део* васкуларног снопића. — Ксилем се карактерише трахејама, које су понекада замењене трахеидама. Пошто образује главну масу дрвета, то се назива још и *дрвени део* васкуларног снопића. — И ксилем и флоем слажу се у томе, што осим неколико изузетака, немају интерцелуларних простора и тиме се одмах разликују од паренхима основног ткања.

Ако се узме у обзир функција, коју врше поједини елементи васкуларног снопића, то једни служе механичкој цели, а други хранењу. У прве долазе ликине ћелице и либриформни конци (обично су краћи од ликиних ћелица а долазе заједно с њима у категорију механичких ћелица); у друге долазе трахеје, трахеиде, ситасте цеве и паренхиматични елементи. Ови други елементи називају се једним именом *местом* или *местомова врвца*. Њени елементи спроводе воду и у њој растворене минералне материје као асимилационим органима, или пак у њима (ситасте цеве) постају азотне, беланчевинасте материје и шире се далеко по органима, те на тај начин служе и пренашању других асимилационих продуката. Понеки васкуларни снопићи представљају само местомове врвце, т. ј. у њима нема механичких елемената (Cucurbitaceae). Али је правило, да се на спољашњој страни флоема налази ликини конци, а на извесним местима ксилема либриформни конци. Тако и васкуларни снопићи, у којима има тако названи фиброзни елементи, називају се *фибровазалне врвце*. То је обичан облик васкуларних снопића.

Као и остала ткања тако и васк. снопићи састоје се у почетку из потпуно једнаких меристемских ћелица, које налазе потпуно једна на другу, не образујући интерцелударе. На местима, где оне постају, меристемске ћелице добивају дугуљаст облик, пошто је деоба попречним тиновима све ређа, и мање расту у правцу попречног пречника. На тај начин постаје снопић, састављен из узаних а дугуљастих меристемских ћелица и то је почетак будућег снопића, те се и назива *иницијални снопић* или још и *прокамбијум*¹⁾

¹⁾ Однос прокамбијума према диференцисању прамеристема још није свуда утврђен. У корену

Његове ћелице диференцишу се постепено у елементе развијеног васк. снопића и то у толико потпуније, у колико је биљка савршенија. При томе могу бити два са свим различна случаја. Или све ћелице иницијалног снопића раније или доцније (али увек још у првој вегетационој периоду) прелазе у трајно ткање, образујући ксилем и флоем; или не прелазе све, већ заостаје један слој меристемских ћелица, по правилу између ксилема и флоема — то је *камбијум*. У идућим вегетационим периодима из камбијума постају нова трајна ткања (лика и дрво), те на тај начин дотични органи непрестано дебљају. Прва врста васк. снопића (без камбијума) називају се *затворени васк. снопићи* и налазе се у васк. криптогама, Monocotyledon-а и неких Dicotyledon-а; друга врста — *отворени васк. снопићи* налазе се у већине Dicotyledon-а и Gymnosperm-а, али лишће ових биљака има затворене снопиће, или ако су отворени, то њихов камбијум брзо престане да ради. На тај начин у отвореном васк. снопићу има 3 слоја: *флоем*, окренут периферији, *камбијум* у средини и *ксилем*, окренут центру органа. Понекада на аксиалној страни ксилема налази се још један слој флоема, тако да сада васк. снопић има два флоеова слоја, од којих је један периферни а други унутрашњи.

У *ксилему* разликује се више врста елементарних органа. По правилу у њему има трахеја и трахеида. У стаблу четинара ксилем нема трахеја. Но често пута ксилем има трахеја но нема трахеида. Трахеје и трахеиде ксилемове могу бити разног облика: спиралне, мрежасте, прстенасте и т. д. Ако је васк. снопић мали, има мали број трахеја и трахеида. Ако је пак снопић велики, садржи безбројне трахеје и трахеиде, а осим

и стаблу са простим (централним) васк. снопићем прокамбијум је идентичан са плеромом. У стаблу моноцитиледонског типа васк. снопићи диференцишу се из овог плеромовог дела, који се преобраћа у паренхим. Код дикотиледонског типа постоје два мишљења: *Хајнштајново*, по коме прокамбијум постаје из плеромовог периферног дела, и *Саниово* по коме централна меристемова врвца даје срж, а спољна зона диференцише се у једну периферну и једну унутрашњу зону, па из периферне постаје спољна кора, а из унутрашње постаје васк. снопићи.

тога налазе се узани просепхматични либриформни конци и готово увек паренхиматичне ћелице у већем или мањем броју, поређане паралелно либриформним концима и трахеидама. Ове паренх. ћелице могу задржати неодревљене мембране и назива се *ксилемов паренхим*.

Флоем, ако припада местомовој врвци, састоји се само из ситастих цеви и њезних, сочних, паренх. ћелица, које образују *флоемов паренхим*. Ако пак флоем припада фиброазабној врвци, онда се састоји још и из ликиних ћелица, које су обично тако јаке задебљале, да је нестало ћеличног лумена. Дакле ликини конци нису битни састојак флоема, а по томе ни васк. снопића. — У флоему се поред ситастих цеви и паренх. ћелица а често и место њих налазе узане, дугуљасте њезне ћелице, које се због велике сличности са камбијумовим ћелицама називају *камбиформ*, али се од камбијума разликују тиме, што нису меристемске ћелице већ ћелице трајног ткања. — Ситасте цеви, флоемов паренхим и камбиформ називају се једним именом *мека лика*.

Осим наведених саставних делова често се налазе у васк. снопићима, нарочито у флоему, и други састојци као литоцисти, идиобласти и т. д. Млечне цеви неких биљака припадају флоему, докле других припадају целом снопићу. И секретони канали налазе се час у флоему час у ксилему, а час у једном и другом.

Положај ксилема и флоема. Докле се карактерна својства појединих елемената каквог васк. снопића могу видети и проучавати на уздужном пресеку, докле се њихов распоред види на попречном пресеку тога снопића. Попречни пресеци довољни су, да се могу ксилем и флоем распознати, први по одређеним мембранама трахеја и трахеида, други по њезним, сочним ћелицама меке лике и јако задебљалим ливним концима.

Према узајамном положају ксилема и флоема васк. снопићи могу бити тројаки:

- 1) *коллатерални*,
- 2) *концентрични*,
- 3) *радијални*.

1. *Коллатерални васк. снопићи* представљају најраспрострањенији облик васк. снопића. У њима ксилем и флоем леже танген-

цијално један иза другог, дакле у стаблу један је окренут периферији, други средини, а у листу један лицу а други налицју. У стаблу је увек ксилем колатералног снопића окренут средини а флоем периферији, дакле ксилем лежи унутра а флоем споља. У листу обичног облика свакад је ксилем окренут лицу а флоем налицју. — Колатерални снопић образује прве трајне елементе у периферним деловима. Преобраћање меристемских ћелица у трајне елементе бива у флоему у центрипеталном, а у ксилему у центрифугалном правцу. Из прокабирма најпре постају трахеје (заксилем) и ситасте цеви (за флоем) и то у неким случајевима најпре ситасте цеви, у другим пак најпре трахеје, па тек онда остали елементи васк. снопића.

Претварајући флоем своје меристемске ћелице у трајне у центрипеталном, а ксилем у центрифугалном правцу, могу се најпосле ксилем и флоем додирнути. То је случај код затворених васк. снопића. Али код Dicotyledon-а готово увек а код Gymnosperm-а без изузетка између флоема и ксилема остаје једна средња меристемска зова — камбијум, те образује трећи саставни део васк. снопића у дотичних биљака (камбијумов прстен).

Често у колатералном снопићу има 2. камбијумова слоја: спољашњи и унутрашњи. Спољашњи, као и обични камбијум, производи према периферији флоем а према средини ксилем. Унутрашњи пак, који је уз а сами ксилем, производи према средини флоем. Такви васк. снопићи (са два флоема) називају се *биколатерални* и налазе се код многих Dicotyledon а (Solaneae, Cucurbitaceae итд.).

2. *Концентрични васк. снопићи.* Код ових снопића један њихов део ксилем или флоем заузима средину, а окружен је другим делом. Најобичнији је случај, да ксилем лежи у средини (напрати и Selaginella). У таквим снопићима трајни елементи постају из камбијума у центрипеталном правцу. Понекада се између ксилемових судова налазе узане паренх. ћелице. Ако је флоем на спољашњој страни, онда он као каква цев обухвата ксилем и састоји се из простог или двојног слоја ситастих цеву, а на њиховој спољашњој страни налазе се понекада ливини конци са дебелим зидовима; обично за тим долази један слој паренх. ћелица, најпосле опна, састављена

из простог слоја перидермних пљоснатих ћелица.

Васк. снопићи Monocotyledon-а чине прелаз од концентричних ка колатералним. Од васк. снопића Dicotyledon-а разликују се прво тиме, што између флоема и ксилема не остаје никакав меристем, већ сав меристем пређе потпуно у флоем и ксилем; друго тиме што ливини конци, који стоје на периферној страни снопића или у једном луку обухватају ситасте цеви и камбиформне ћелице, пружајући се непосредно до ксилема, или пак као потпуна опна обухватају цео васк. снопић. Врло често ксилем има особити облик: његови прстенасти и спирални судови (а они прво постају) леже у дивергентним редовима (V), у којима постепено следеју други судови, свршавајући се обично са једним широким судом. Између оба ова реда налазе се или узане трахеиде или је ту затворен флоем.

3. *Радијални (зракасти) васк. снопићи.* У њима су ксилем и флоем поређани радијално и наизменично, т. ј. лево и десно од сваког ксилема леже флоеми, који припадају истом снопићу. Развијају се центрипетално, т. ј. од периферије ка средини. Већином представљају просту централну врвцу. — Овај је тип карактеристичан за стабла Lycopodiaceae-а садржи више ксилемових плочица, које су спојене, образујући у средини ксилемово тело, које на попречном пресеку има звездаст облик; или су те ксилемове плочице одвојене и само понекада местимце спојене. Флоем лежи између појединих ксилемових плочица, а и на њиховом обиму, те се на тај начин овај тип приближива концентричном типу папрата.

У већини корена радијалан васк. снопић представља централну врвцу, која је опколена нарочитом опном, и која се састоји из извесног броја ксилемових зракова, чији су периферни делови подједнако удаљени једни од других. Између ксилемових зракова лежи толики исти број флоемових зракова (између свака два ксилемова зрака лежи по један флоемов). Између ксилемових и флоемових зракова лежи њен паренхим; ако се зраци у средини не додирју, онда тај исти паренхим испуњава центар и представља коренову срж. На периферији целе централне коре-

нове врвце налази се такође њежно паренх. тлање, састављено из једног или два реда ћелица и назива се *перикамбијум*, а обмотан је опном васк. снопића.

Број ксилемових и флоемових зракова у корену једне исте биљке одступа; он је у толико мањи, у колико је корен тањи. Коренова дебла већине Dicotyledon-а имају 2, 3, 4, ређе 6 или 8 ксилемових и толико исто флоемових зракова. У Monocotyledon-а са развијеним, дебелим кореном број тај пење се од 5—50 и више.

Понекада н. пр. код трава ксилемови зраци својим периферним деловима допиру чак до опне васк. снопића. У том је случају перикамбијум прекинут тим ксилемовим зрацима.

Описани тип имају и корени васк. криптогама. Од њега одступају корени Selaginella, Lycopodiace-а, Isoëtace-а и Ophioglossum-а у толико, што имају 1. ксилемов и 1. флоемов део, па често један заузима једну а други другу страну централне врвце¹⁾. —

У биљном царству има ваздан прелаза између описана 3. типа, који би се опет могли свести на концентрични тип.

Крајеви васк. снопића. На сваки васк. снопићу треба разликовати *стабло* и *крајеве*. Крајеви су много простије грађе но стабла. Последњи крајеви снопића налазе се на лисном ободу, у капиларима лисне површине, у финим кореновим жилицама, а врло ретко у стаблу. У колико су снопићи при даљем гранању тањи, у толико је мањи број и величина ксилемових и флоемових елемената. У последњим огранцима и њиховим слободним крајевима у лисци нема никаквих ситастих цеву, — ту се васк. снопић састоји само из малог броја кратких, узаних трахеида. Ови последњи крајеви граниче се непосредно са хлорофилним паренхимом. Често се крајеви шире, пошто расте број и ширина трахеида, такви главичасто задебљали крајеви васк. снопића нал. се у врховима лишћа, лисним зупцима и другим местима, која имају водене стоме или луче какав секрет. Између трахеида налазе се мале њежне ћелице са глатким

¹⁾ Неки анатоми сматрају централну врвцу као један једини васк. снопић, и други као суму снопића у којој има толико снопића, колико нарова ксилемових и флоемових зракова. Ово последње гледиште засуна Van Tighem.

мембранама; њих има у толико више, у колико је мање трахеида, тако да на самом крају снопића образују једну групу, покривену непосредно епидермом. Те ћелице одликују се од околних паренхима и Дебарих их је назвао *ситема*.

У лишћу већине Monocotyledon-а васк. снопићи не свршавају се слободним крајевима, већ попречним гранчицама, које спајају поједине нерве и које имају сличну грађу као и слободни крајеви васк. снопића. — Васк. снопићи у хаусторијама фанерогамних паразита, т. ј. у органима којима се утврђују за своју дојкињу, свршавају се, као и у листу, трахеидама које су на разне начине задебљале. Само је тешко одредити границу између њих и судова биљке дојкиње. — У њежним кореновим жилицама крајеви васк. снопића постепено прелазе у меристем вегетационе тачке, која их образује.

И при спајању једног васк. снопића са другим, они се мењају. Такав је случај при прелазу главног кореновог дебла у стабло Dicotyledon-а и Gymnosperm-а, јер кореново дебло има само један централни радијалан снопић а стабло колатералан. — Такав је случај даље при прелазу кореновог дебла у коренове гране.

Распоред и правац васкуларних снопића. Васк. снопићи једне биљке стоје у међусобној вези, те образују један систем који се провлачи кроз биљку. Међу тим распоред васк. снопића различан је према биљним органима и према класама биљног царства.

У *корену* готово свију биљака налази се само један једини централни васк. снопић и иде чак до вегетационе коренове тачке. Само код неких кртоласто задебљалих корена (кромпирићи у кађунака и т. д.) теку безбројни снопићи, који према врху конвергишу.

У *биљном стаблу* има 2. врсте васк. снопића: *стаблови васкуларни снопићи* и *врвце лисних трагова*. Први остају увек у стаблу и са стаблом расту, не стоје ни у каквој непосредној вези са снопићима, који иду у лишће. Други само донекле теку у стаблу, па после излазе у поједини лист, дакле припадају у исто време и стаблу и лишћу. Име им долази отуда, што у стаблу представљају траг листа коме припадају. Обе врсте сно-

пића налазе се у стаблу Monocotyledon-а, а у стаблу Dicotyledon-а налазе се по правилу само врвце лисних трагова.

Поједини васк. снопићи теку у стаблу или паралелно његовој уздужној осовини или пак одступају од тог правца. Правац њихов може се одредити или у односу на радијалан уздужан пресек или у односу на раван управне замишљене површине стабла. У првом случају снопићи могу бити *радијално управни* и *радијално-коси*, у другом пак *тангенцијално-уравни* и *тангенцијално-коси*.

Сваки лист добија из стабла или један једини снопић или више њих, често врло велики број, нарочито ако је лист на стаблу насађен широком основом. Сви снопићи који улазе у један лист називају се *лисни траг*. Поједини (врвце) снопићи лисног трага теку или одвојено — и тада се називају *изоловани*, — или пак једна поред друге — *здружени снопићи*. Ако се између здружених снопића утурују други, онда се каже да је лисни траг *укрштен*. —

Распоред и правац васк. снопића у биљним стаблима веома је заплетен, те се разликује неколико типова:

I. Дикотиледоноски тип. Код већине Dicotyledon-а и код четинара нема правих стаблових васк. снопића, већ код њих снопићи представљају *врвце лисних трагова*. На попречном пресеку стабла образују један круг, концентричан са површином стабла, и део основно ткање у кору и срж. Њихов правац или је паралелан осовини стабла или је тангенцијално-кос, т. ј. васк. снопићи теку паралелно површини органа само не у вертикалном већ у искривљеном правцу, дакле у оба случаја снопићи су радијално-уравни. Прав ток васк. снопића ређи је но тангенцијално-кос и налази се само у биљака са наспрамним лишћем но и овде није апсолутно изведен, јер у чворовима снопићи не теку увек управно већ често попречно, или, ако баш и теку управно, понекада се у интернодијама гранају. — Кад снопићи теку тангенцијално-косо, никада не образују завртањску линију, већ наизменично кривудају час лево час десно. (S).

Код појединих биљних врста разлика може бити у броју врваца лисног трага, дакле у томе да ли је лисни траг састављен из једне

или више врваца. Ређи је случај, да из једног листа силази у стабло само једна врваца, обично две или више. Даље је разлика у положају лишћа, а од овога зависи подела лисних трагова у стаблу. Пошто је пак положај лишћа код појединих врста врло различан, то су и они односи различни и многостручни, а многе биљке у овом погледу нису ни испитане. — Треба приметити, да онде, где се врваца одваја за лист, постаје у кругу васк. снопића једна јамица, која се мало више горе испуни, јер се од суседних врваца одвоји нова врваца, која ступа на њено место и то је врваца лисног трага оног листа, који над првим управно стоји.

II. Аномалне Dicotyledonae. Од обичног типа одступају више Dicotyledon-а, јер се у њиховом стаблу осам обичног круга васк. снопића налазе још и други снопићи, који могу бити затворени обичним кругом (прстеном) — дакле се налазе у сржи те се и називају *сржни васкуларни снопићи*; или су пак ван обичног прстена — дакле у кори — *корини васкуларни снопићи*. Или најпосле нема обичног васкуларног прстена, већ се налази један једини централни снопић.

а) *Сржни васк. снопићи* представљају или врвце лисних трагова (Piperaceae, Amaranthus, неке Cucurbitaceae и т. д. — ту су сви снопићи једног стабла врвце лисних трагова) или стаблове васк. снопиће (неке Umbelliferae, Orobanchae и т. д. — ту су снопићи обичног прстена врвце лисних трагова а сржни остају у стаблу). — Сржни снопићи поређани су у један или више концентричних кругова (Piper) или пак теку врло неправилно, тако да су и на уздужним и на попречним пресецима стабла расути без икаквог реда (Nymphaeae, Primula auricula).

б) *Корини васкуларни снопићи* представљају сви врвце лисних трагова. Постају отуда, што снопићи, силазећи из листа у стабло, не улазе одмах у обичан прстен, већ теку подаље од њега, образујући у интернодијама засебан систем снопића, који је само у чворовима анастомозама спојен са обичним прстеном снопића; или снопићи, излазећи из листа, теку донекле у интернодијама подаље од обичног прстена и савију се у њ' на извесној даљини од чвора. — У стаблу неких Dicotyledon-а (крилата стабла Rhipsalidea) само

корини спонићи представљају врвце лисних трагова, а обични прстен праве стаблосне спониће.

в) Код неких барских и водених Dicotyledon-a нема обичног прстена васк. спонића, већ само један једини централни спонић, тако да се ту не може разликовати срж. (*Hippuris*, *Muriophyllum* и т. д.).

III. Монокотиледонски тип. Стабло величине Monocotyledon-a одликује се врло великим бројем васк. спонића, који су растурени или преко целе површине попречног пресека (палме, кукуруз) или преко његовог највећег дела — тада средина стабла нема спонића и представља срж, које обично доцније нестаје и замени се ваздушним простором (праве). Подела васк. спонића по површини попречног пресека није равномерна, — на периферији их је највише а идући средини број им опада. Представљају врвце лисних трагова, само врло ретко и праве стаблосне спониће. Из сваког листа, који већином обухвата цео обим стабла, полази врло велики број (код неких палма више стотина) васк. спонића, који се при уласку у стабло криве према средини, скрећу на ниже у тангенцијално-косом правцу према периферији стабла, где се слободно свршавају (изоловани лисни трагови). Ређи је случај да се васк. спонићи, који излазе из једнога листа, здружују са спонићима нижег лишћа (здружени лисни трагови). — Дубина, до које један лисни траг допире у стабло Monocotyledon-a, различна је не само за поједине биљне врсте, већ и за поједине врвце једног истог листа. Тако средњи нерв (*medianus*) продире најдубље према осовини стабла, остали мање а маргинални нерви најмање. — Треба приметити, да врвце лисних трагова често теку у радијалном правцу и тада им се правац лепо може проучавати на уздржним радијалним пресецима.

VI. Аномалне Monocotyledonae. Од описаног типа одступају неке Monocotyledonae. Тако *Comnelinaceae* имају сличан правац васк. спонића као и *Piperaceae*. *Potamogetoneae* имају један једини васк. спонић, од кога се у чворовима одвајају врвце лисних трагова. Највише одступају *Dioscoreon* и *Tamus*, јер су им спонићи поређани у једном кругу, који дели основно ткање у кору и срж, — дакле се понашају као Dicotyledonae, али се од ових

одликују што им васк. спонићи, као што је правило код Monocotyledon-a, продиру у срж, докле се спонићи обичног дикотиледоновог стабла никада не пруближавају осовини стабла.

V. Васкуларне Cryptogamae. Биљке, које овде спадају, или имају засебне типове, или се понашају као Phanerogamae, или најпоследње прелазе ка Phanerogamae-ама. Најважнији су типови:

а) *Тип раставића* (*Equisetaceae*). Код ових биљака, као и код Phanerogamae, васк. спонићи поређани су у једном кругу, који раздваја срж од коре. Код неких врста сваки спонић има засебан обмотач, код других пак сви су спонићи обмотани заједничким обмотачем, који може бити и двострук: један спољашњи и један унутрашњи. Сви васк. спонићи представљају врвце лисних трагова. — И неки папрати (*Osmunda*) имају прстен васк. спонића.

б) *Lycopodiaceae*, *Rhizocarpeae* и многи папрати имају у стаблу један централни васк. спонић, обавијен нарочитим обмотачем. — Слично се понашају и *Selaginellaceae*. Код једних врста у стаблу се налази један плочаст централни спонић, а код других два и у овом случају у један спонић улазе трагови свега лишћа које лежи на истој страни на којој и тај спонић, а у други улазе трагови лишћа с противне стране.

в) *Тип иопрата*. Код многих папрата васк. спонићи мрежасто су међу собом спојени, образујући на тај начин окца, са чијих обода полазе врвце за лишће. На попречном пресеку стабла изгледају изоловани и поређани као и у стаблу Dicotyledon-a у једном кругу, који дели основно ткање у кору и срж. То је основни тип, који се може модификовати у неколико: или се стаблови спонићи шире у облику пантљика; или се, у папрата са стаблом које пузи, они спонићи, који леже на горњој и доњој страни, одликују знатнијом дебелином и раширеним обликом (на прилику пантљике) од осталих у кругу поређаних. Код неких се налазе више концентричних кругова васк. спонића. — И у стаблу многих папрата налазе се често различити обмотачи око појединих васк. спонића. —

Правац васкуларних спонића у листу. Један васкуларни спонић, кад из стабла изађе,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.univ.rs

може до врха листа остати недељен, као што је то случај код игличастог лишћа у четинара. Али са увећавањем лисне површине, снопићи се обично и компликовано гранају. Број снопића у листу разних биљака врло је различан. Правац им зависи понајпре од облика листа, за тим од поделе и облика разних врста основног ткања, које стоји у тесној вези са начином живота и функцијом, коју лист врши. Пошто су ови односи врло различни, то је и распоред васк. снопића многостручан. Код ваљастог, у наоколо потпуно једнако саграђеног листа, и васк. снопићи могу бити поређани у једном кругу, слично као и у стаблу, и овај круг затвара срж, које може и нестати, као што је то случај код лука. У лисној дршци и средњем ребру, које је само продужење лисне дршке, васк. снопићи теку уздуж према лисном врху, одвајајући гране за лиску.

Распоред васк. снопића у лискама подједнак је са *нерватуром* листа, пошто снопићи теку у ребрима, нервима и венама листа. Код лишћа у *Monocotyledon*-а, које има пругасте нерве, главна стабла васк. снопића теку на близу паралелно, али су местимце међу собом спојена њезним бочним нервима, па се свршавају или слободно или се спајају с крајевима средњих стабала, градећи при том дук. — Код лишћа у *Dicotyledon*-а које има разгранате нерве, главно стабло снопића дели се у све мање и мање бочне гране и гранчице. Гранчице последњег реда граде окца и са обода ових окаца полазе последње најситније гранчице, које се, или никако не гранајући се или тек после слабог гранања, слободно свршавају.

(Наставиће се)

РУЧНИ РАДОВИ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

ПРВИ ДЕО

ИСТОРИЈСКИ РАЗВИТАК НАСТАВЕ У РУЧНОМ РАДУ

Франсоа Рабеле

(1483—1553)¹⁾

(Наставак)

„Рабеле је био један огроман арсенал, из кога су Паскал, Молијер, Вольтер на изменце своје оруђије узимали, с којим су се борили противу предрасуда и злоупотреба.“ И ако немамо довољно разлога, којима бисмо могли доказати да је Рабеле то исто био и у педагошком раду за све доцније педагоге, опет је ван сваке сумње, да је он први изнео скоро све важније идеје о новој и природној методе у настави и целом васпитању, и тиме подложио темељ свима школским питањима, која су доцније још потпуније и страније обрадили Монтењ, Коменски, Лок, Русо и Песталоци. Чак, ми видимо да је Рабеле у неким питањима много реалнији и напреднији него многи доцнији педагози. Ово

ће нам бити јасно, кад покажемо васпитна начела његова.

Да бисмо разумели васпитни план, какав Рабеле захтева, треба нам да знамо шта се је учило и како је било образовање у његовом времену.

¹⁾ Рабеле је рођен 1483 г. у селу Ia Deviniere, где му је отац био апотекар или механичар. Кад је дорастао за школу, отац га да на васпитање у један бенедиктински манастир. Ту је он имао довољно прилике, да се упозна како са ондашњим калуђерским васпитањем, тако и са целим животом у манастиру. Манастирски и калуђерски живот учинили су на Рабелеа скоро онакав исти утисак, какав је и наш Досифеје из манастира изнео. Крајње незнање, сплеткарење у најгалијем облику, нерад и заштићавање свију

Општу карактеристике средњовековог образовања, у које пада и Рабелов рад, већ смо напоменули, у којима се то тиче предмета, о коме овде говоримо. Остаје нам још да то у неколико допунимо, те да би се могла добила јасна слика о васпитању, које је давато у Рабел-ово доба, и према томе оценити, у колико су васпитни погледи овога измакли од савременог му стања.

И у рабелово време црква је потпуни господар васпитања, и свију школа од основне па до универзитета. Према искључно црвене-

недела која је ондашња поквареност чинила, кријући се за ауторитет цркве и заклањајући све то притворном побожношћу — то су особине и рад, којим се калуђери онога времена одликују. Али и међу њима има великих разлика, па и појединих изузетака. Рабеле, с тога, дели калуђере у три врсте: првој припадају учени доктори и немилосрдни схоластичари, који знају само за свој калуђерски сталеж, и који, с тога, бране све злоупотребе римокатоличке цркве; они су стубови калуђерства. У други ред спадају искрени и добродушни калуђери, који су незналице до крајности, и којима је црквено звоно једини и највиши закон, они не чују нити разумеју што год друго, сем тога. Трећи су, који не познају никако приговорство, нити хоће да се спуштају у блато сплетака. Иако слика Рабеле своје учитеље, код којих он није могао наћи онога и онакога знања, како је њему трабао. С тога је Рабеле допније прешао у један Франциски манастир код Ангера, одакле је посећивао универзитет. Али у овом манастиру, он је нашао онаку исту науку и онако исто калуђерство, као и у ономе, где је најпре учио. Међу тим, поред свега тога, он је по свршетку наука и постао калуђер, у франциски манастир. Још док је у школи био, врло је брижљиво изучавао старе и модерне стране језике, па сад кад је дигао до самосталног полижаја, он је тај посао и даље продужио. За то време он је изучавао јеврејски, немачки, арапски и шпански, а латински и грчки изучио је раније. Његова научна страна довела га је у познанство и додир са многим научним личностима онога времена, а због тога је и његов углед био велики, нарочито међу људима слободнијег правца. Али то се калуђерима није никако допадало; они су већ почели да га опадају као неверника, који учењем других ствари, сем чисто црквених, омаловажава саму цркву. Таким сплеткарењем начине калуђери, те се код њиховога „брата по христу“ предузме претрес, којим се открије велики преступ. код Рабеле-а нађу нека дела старих масличних писаца, која је он читао, и то му одузео. После тога окриве га, опет „братија“, да је омаловажавао манастирског патрона, и за то га осуде на вечиту робију. И то, да за то време не добија никаку другу храну сем

сувога хлеба и воде. Али, како је Рабеле и међу самим владикама имао доста пријатеља, а сем тога, свуда био познат као научен и поштен калуђер, те он није дуго остао у затвору. Веле, да је сам начелник онога места, где је Рабеле био затворен пустио овога из затвора, и помогао му да побегне. Допније му је опет дозвољено да се у свој чин врати, где је он из старих узрока и сплетака калуђерских само кратко време остао, и за тим отишао да изучава медицину, после чега је на скоро постао и професор те струке у Montpellier-у, одакле се датира и једна интересантна епизода из његовога живота. Савет универзитета у томе месту имао је да моли министра за неке потребе школске, које су се тикале научног персонала на универзитету. У тој пељи одрде Рабеле-а, као доброг говорника и умешана човека, да иде у Париз код министра. Дошавши тамо, Рабеле није могао да дође до прилике, да с министром говори, пошто је овај био вечно у великом послу; тако су бар њему одговарали, кад је захтевао да говори с министром. За то он саде обуче неко смешно одело и натуче још смешнију капу, па се дигне, те у министарство. Око њега се скупи читава гомила света због необичног одела, те то и министар види, па заповеди вратару, да пита ко је и шта хоће тај човек. На питање вратарево Рабеле одговара латински. Долази писар министарства, који зна латински, а Рабеле му одговара грчки; долази други чиновник, који зна и грчки, али Рабеле сад окриве арапски. На послетку министар хоће да види тог чудноватог човека, и пушта га у своју канцеларију. Рабеле улази са свим пристојно, скида капу поклања се и поздравља министра, и одмах га моли да извини, што је се он морао послужити тим путем, да би могао с њим говорити. Каже му рад чега је дошао, и министар му обећа, да ће одмах испунити молбу универзитета; а видећи у Рабеле-у научног и озбиљног човека, позове га и кући на ручак. — Али ни у овом положају Рабеле није еуго остао. После неког времена да оставку па оде у Лион, где је од свога књижевног рада и лекарске праксе живео. Својим књижевним делима, а нарочито романима Gargantua и Pantagruel (четири свеске су од тога изашле за живота Рабелеовог, а пета после смрти његове), где је изнео и своје погледе на васпитање, јако је озлоједио ондашње црквене поглавице, које су имале још и светску власт у својим рукама, и услед тога су његова дела више пута забрањивана, а он је морао један пут због тога да бега из Француске. На послетку, на неколико година пред смрт, био је свештеник у месту Медону, где је због свога одличнога и поштенога рада прешао и у пословицу код свога стада. Ту је, а по неким у Паризу, и умро Рабеле 1553 године.

Вели се, да је Рабелов тестамент био састављен само из неколико речи: „немам никака имања много сам дужан: остало поклањам сиротињи“ тим законизмом казао је Рабеле своју „последњу вољу“. — Рабелеово дело Gargantua Pantagruel штампано је до сада више од 100 пута.

ној потреби, удешене су и школе, удешено је и цело васпитање. Принцип, на коме се све то заснива, јесте веровање и слепа потчињеност ауторитету, без икаква питања и разбора. Јер црква гледа у вери цео задатак човеков на овој земљи да постигне. Све су остале потребе његове, сав други развјатак његових снага и способности, свако друго образовање — све је то излишно, ако се тиме не потпомаже она главна циљ; а штетно, ако би имало ма какве друге циље: на пр. да се природа проучава ње саме ради.

Према овим основима, на којима треба да је уређено цело васпитање по ондашњим школастичким напорима, одабрани су и предмети, које омладина треба да учи. Наравно, ту прво место заузимају све могуће молитве и изреке из светог писма, па онда катихизис, црквена историја и *tutti quanti* напске мудрости. То је центар целог образовања. За тим долази латински језик, који се из тога истога разлога сматра важнији, него матерњи језик; први је црквени језик, а други није, а а све што је у свези са црквом мора бити важније, и по томе је важније да дете научи добро латински, него свој матерњи језик, Сем тога у основној се школи није скоро ништа учило. Тек у већим школама је и историја или и још који предмет, али је све то најпре обучено у папску мантију, и као неприкосновена ствар предавана ученику. Природне науке, и у опште предмете и појаве, који непосредно пред очима стоје, као каква вечита загонетка — такво знање ондашња је школа презирала. Ако је што год и узето из ових предмета, то је увек предавано само у оном облику и онако, како је могло служити искључно оним накарадним погледима на природу човекову и његов развјатак. Слободног посматрања, самосталног мишљења није смело да буде. Ученик је имао да запамти онако и оно, што му се каже, и даље не сме питати.

Према овоме је била и *метода* удешена. Учитељ је задавао „од главе прве до друге,“ или је најпре сам из књиге читао ученицима, а ређе говорио без књиге, али увек онако, како је у књизи написано. То су имали узеници да понављају, док не запамте тако тачно, да ни једно и изостале. Граматика је пак била претворена у сама сувопарна правила,

која ученици нису никад разумевали, а свакад су их морали знати „на изуст.“ То је, наравно, био прави убитак како за духовни, тако и за телесни развјатак, и стога су ученици и брзо губили вољу за свако даље учење и цело им је образовање од сада било само једна робија. У настави неко и не зна шта је то *очигледност*, а *саморадњу* тадашњи учитељи, или боље калуђери, разумевали су у овоме, што ће ученик умети на памет да каже једно неразумљиво правило. На тај начин је више сметан природни развјатак ученика, него што му се помагало да своје способности развија. Да ученици из оваких школа не само нису могли изаћи паметнији, него да су морали бити много назаднији и у здравоме мишљењу, као и у телесном развјату, то нам сви сувременници такога образовања тврде. Исто је тако било и у вишим школама. По 10—15 година ученик је скоро све време употребљавао ни учење латинског језика, па по изласку из школе нит је знао добро латински нити свој матерњи језик. А какав је успех био целог образовања у оно време, и с каквом је спремом омладина излазила из школе, то лепо карактерише Лутер овим речима: „па шта је се друго учило у манастирима и већим школама, него да човек постане кљусе, блесан и сметењак?“ Рабелов *Папнократ* води за једну тадашњу париску школу (у разговору са краљем *Утоија* о његовоме сину): „Немојте мислити, да бих ја одвео вашег сина у тај жалосни Collège, који се зове *Montaigne*; пре бих ја њега послао међу оне просјаци на париском гробљу него што бих га предао оној срамној суровости и подлости, која у тој школи влада. Много се боље поступа са преступницима у татарским зидинама и са убијцама у грозним тамницама, па и самим псима код куће. него што се ради са децом у томе Collège-у. да сам ја париски краљ, ђаво нек ме носи, ако ја не бих потпалио ту школу, па нека изгоре и управитељ и сви учитељи, који трпе да се пред њиховим очима таква нечовечност врши.“ — Из овога нам је довољно јасно и каква је дисциплина била у школама у Рабелово време, као и кроз цео средњи век.

То је у површном нацрту слика онога образовања, какво је давато у Рабелово време. Овако је образовање трајало за дуго и после

Рабелеа, све дотле, докле наука није узела реалнији правац, а с њоме и школа, и на тај начин сузбијено црквено господарство са своје превласти у светској управи и у школи. Све оне невоље, које су биле свезане са оваким чисто црквеним или боље манастирским, образовањем, он је сам морао претрпети, и осетити сву ону тешкоћу, која је долазила од сувише ограниченог и једностраног развитка, као и од неприродне методе и сурове дисциплине, која је у тадашњим школама владала. А колико су штете од такога школовања, које не зна ни за каку *очигледност*, ни за каку *саморађу*, нити за *хармонијско образовање свију човекових снага*, и које још, поред свега тога, гледа на телесни развитак с презрењем — то је Рабеле морао осетити тек по што је постао свеснији, и почео самостално мислити изван онога круга, који му је тадашња школа обележила. И за то он тада отвара борбу противу тадашњег школастичког образовања, и захтева природнију методу и природније васпитање. Но, поред тога Рабеле износи нове погледе и о држави, о цркви, о односима државе и цркве, о друштвеном моралу и о свима односима у људском животу; али ово не улази у наш предмет, и за то о томе нећемо ни говорити.

За борбу противу ондашег васпитања и школастичког правца у науци и у школи, Рабеле је изабрао један литерарни облик, у коме се могу и најсувопарније научне истине учинити приступним и интересантним за свакога писменог човека — то је сатира. Рабеле пише најдубље философске студије о целокупном друштвеном животу, па и о васпитању, у сатиричном облику. И у таквом облику написан је и његов роман „*Gargantua Pantagruel*“, где је он изнео своје погледе и о васпитању.¹⁾

¹⁾ За основу тога интересног романа Рабеле је узео једну Француску скаксу, које је главна садржина ово: Гаргантуа, једна горостасна грдосија, много већи него највише дрво у шуми, дошао је из велике долине у Француску, где дуже време luta по пределима Француске. Сталнога станка он нема нигде, него непрестано путује; а није никакав зликовац, само кад има довољно хране, да своју неисказану прождрљивост засити. Све своје слуге он носи у деповима, а за њим иде виловит човек, који му на својим леђима носи сву храну и вино, што му треба за један оброк. Кад наиђе на згодно

Ту Рабеле узима једног краљевог сина из „Краљевства Утопије“, који се зове Гаргантуа, па на њему слика ондашње васпитање, које је напред изнето, и показује штетне последице од тако неприродног и једностраног образовања. Гаргантуа, као краљев син, има још из малена добру негу. Али као што је свуда, тако је и код краљевог сина: он проводи време „у једењу, спавању, пијењу и једењу.“ Духовног образовања нема никаког све то 5-те године, а тада му отац узима за учитеља једног наученог доктора. Овај учи Гаргантуа да чита као што се обично учи буквар у то време. Учени доктор тако је добро научио Гаргантуа, да је овај знао азбуку на памет, па чак је умео и натрашке да чита. Али за овакав „огroman“ успех трелало му је само 5 пуних година и 3 месеца! Тако је „изврсна“ метода, којом учитељ учи Гаргантуа. После тога, наравно долази на прво место, да се чита латински, те да се могу разумети латинске књиге. У томе Гаргантуа проводи читавих 13 година, 6 месеци и 2 недеље. Гаргантуа учи уз то и још неке ствари, али све је религиозног

место, где може јести, онда ту застане, и његов виловити пратилац одмах збацује с леђа храну и вино, и зида једну пећ, у којој би могло стати 900 лебова од по 1 кило. За овај посао треба му највише 10 минута. За ложење треба му неколико читавих дрвета, која су већ у пећи док би човек ударио длан о длан. У то је време и сва послуга изашла из депова и припремила све што треба за трпезу. После неколико минута све је готово, у на трпезу се поставља: један печен во, неколико телаци, јагњаци и свиња — све то узето је из околине. Један од послужитеља пење се на трпезу и једном великом сикиром сече печење, остаи такође помоћу лествица пењу се на трпезу и комад по комад меса и читаве хлебове мећу у уста његовом „Височанству;“ а виловити човек сипа вино, те ови огромни залогаци лакше пролазе кроз једњак. Чаша, којом Гаргантуа пије, јесте винско буре, које се један пут исклизне из руку виловитог човека, кад је овај сипао вино у уста Гаргантуа, те оде овоме у гушу, и он га прогута. После неког времена, истина, буре је изашло кроз прева природним путем, али ово је задавало велике болове и Гаргантуа је при томе тако урлао, да су се становници из околине разбегли куд који, и нико се више није смео у ту околину вратити, те је и сада пушта. После једа Гаргантуа спава 30-40 сахата, и за то време слуге спреме све што треба за идући ручак, а виловити натовари на леђа, и после путују даље.

сadrжаја, а поред тога он све то учи потпуно на памет, без икаква разумевања. За то опет Гаргантуа може „натрашке“ да изговори све оно, што је учио. Више учитељи од њега не траже. Међу тим, учитељ не предаје Гаргантуи скоро ништа из природних наука, па и оно, што се узме уз друге црквене предмете и ових наука, то се опет учи потпуно на памет, без икаква разумевања. Гаргантуа на тај начин учи само голе речи, и с тога се и сав његов духовни развитак огледа у томе, што он сваки дан зна по неколико речи више да избрбља. Учитељ га никако не упућује да мисли, нити му даје прилике за посматрање природних предмета. Све учење ограничено је на књигу, и нема никакве очигледности. Гаргантуа пун празних речи, али никаквих стварних представа и појмова нема у његовој глави: пуна глава сламе. На развитак осталих способности, учитељ Гарганту-ов не обраћа никакве пажње. Нема никаквих телесних вежбања, нема ничега, што би служило телесном развиту Гаргантуовом. И поред свега тога, Гаргантуа ама баш ништа не учи, што би имало вредности за живот. Он учи много, али то су све ствари, које немају никакве вредности за човеков живот, и све његово знање, то су само магловите фантазије, које за земаљског човека не вреде ни једне кршне паре. Од такога васпитања и резултати се могу лако опазити и брзо, само кад један такав ученик изађе пред човека, који здраво мисли, и коме накардно образовање није помутило мозак. Такав је човек и Гарганту-ов отац. Он, истина води, да се његов син не одваја од књиге, и да непрестано и врло прилежно учи све, што му учитељ зада. Ама опет с друге стране, он не примећује на сину баш икаква напретка ни у ком погледу. Нити он може да примети, да му је син паметнији, ни да је разборитији, ни да је озбиљнији, нити опет види какве год промене у његовом читавом држању и животу. Па није само то, него нешто и горе! Гаргантуа се васпитава толике године, и сад је за толико година старији, па већ због тога, што је старији, требало би да је паметнији, па макар да није ништа учио, и да није имао никаквог учитеља. Шта више, Гаргантуа је постајао сваки даном све детињаст, глупљи

и сметенији, тако га упропашћава, место да га развија, накардно васпитање. Отац то примећује, и то му задаје велику бригу. Једном приликом, разговарајући са својим пријатељем, вице-краљем једне провинције саопшти овоме о васпитању свога сина, и каже му, како Гаргантуа не само не постаје паметнији од учења него је сваки дан све глупљи и сметенији. Његов пријатељ је вице-краљ у једној земљи, где су сви становници потпуно сви слободни, и где је васпитање друкчије: много слободније, и није везано само за црквене књиге, нити влада ограниченошћу у развијању ученикових способности. Код њега омладина не учи само празне речи и без икакве самосталности у мишљењу, него се упућује, да самостално посматра, да срањавањем сама изводи, и ствара помојмове, и пред тога се упоредо негује тело и дух. И за то он одговара Гаргантуовом оцу, да је много боље, да дете ништа не учи, него него да се мучи са учењем онаких књига и код онаких учитеља, као што је Гаргантуов учитељ; јер све све знање, које се може поцрпети из таквих књига и код таквих учитеља, није ништа друго, него будалаштина и празна слама, која смета развиту племенитог духа и уништава сваки напредак код омадине. А да би на самом делу ово и доказао своме пријатељу, он каже: Ја ћу довести једног дечака, који је само две године учио, па нек се сравни његов развитак и његова спрема са Гаргантуовом, који је 10 пута више времена употребио на учење, и ако овај дечак не буде од њега и развијенији и пристојнији, и бољи говорник и разборитији посматралац, „сматрајте ме за једну вуцибатулу.“ Тако одговара Гаргантуовом оцу вице-краљ оне земље, у којој се не само омладина не васпитава по калуђерском духу, него је, „свакоме слободно и да папу исмејава.“ Гаргантуов отац једва дочека такву прилику, да би се о спреми свога сина могао уверити, и вице краљ доведе на вечеру са собом једног дечака, коме не бејаше још ни пуних 12 година, а који је код, њега био *паше*: „Видите овога дечка! он још нема 12 година. Ми ћемо сада да га сравнимо са Гаргантуом, те да видите каква је разлика између мудрости ваших сујетних фантазија из старог времена и младих људи нашега доба.“